სახალხო გაგეთი

№ 810 ოთხშაბათი 30 იანვარი 1913 № 810

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ ფერდზე 15 კ., უკანასკნელზე 10 კ. სხვა ადგილებიდან ყოველ სტრიქონის გარეშე მოლებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი 3 ტეტრ. ტექსტის წინ 20 კ., უკან 10 კ. სამგლოვიარო განცხადების დბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო-ჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „შრომა"-ში, მუხრანის ქუჩა, დ ეღირება 4 მანეთი.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ სავაჭრო სახლის ლ. და მ. მეტცლ და ამხ.-ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიკაის ქ., ს. სიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო გაზეთი"-ს რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3-მდე, საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ-მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ-დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 50 კაპ.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახ. № 6. ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისთვის: ტფილისი, ქართული „სახალხო გაზეთი" 190.

ტელეფონი № 12-29

გაზეთის ფასი წელიწ. 8 მ. 50 კ. **ცალკე №** ყველგან 5 კ.
„ „ **თვეში** — 75 კაპ. **დამატებიანი** 7 კ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

სახალხო გაგეთი

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო

მიიღება ხელის მოწერა 1913 წლისათვის.

ყოველ-დღიურ გამოცემის გარდა 1913 წელსაც გაზეთს ექნება

სურათებიანი დამატება

(კვირაობით)

პრემიად 1913 წლის ხელის მომწერთ მიეცემათ **ოქრი წიგნი**

1) **უცხოეთის მწერლები** (400 გვ.) ამ კრებულში მოთავსებული იქნება თხზულებები შემდეგ გამოჩენილ მწერლებისა—**კნუტ ჰამსუნისა, არტურ შნიცლერისა, ჰენრიკ სენკევიჩისა** და სხვათა.

2) **ძართველი ერის ისტორია,** პროფ. ივ. ალ. ჯავახიშვილისა. პირველი და მეორე ტომი ერთს წიგნად, სურათებითა და ძველი საქართველოს რუკით.

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მ. და 50 კ. ცალკე № შაურად. დამატებიანი 7 კაპ.

12 თ.	11 თ.	10 თ.	9 თ.	8 თ.	7 თ.	6 თ.	5 თ.	4 თ.	3 თ.	2 თ.	1 თ.
8.50	8.	7.50	6.75	6.	5.25	4.50	3.75	3.	2.25	1.50	.75

სახელვარ-გარედ თვეში ზედ-მეტი 50 კაპ.

ადრესის გამოსაცვლელი ფასი ტფილისის ტფილისს გარეშე, ან ტფილისის გარეთისა ისევ ტფილისის გარეთისაზე. **40 კაპ.**

დანარჩენ შინაგანებში უფასო.

ათი შაური უნდა გადიხადოს კიდევ იმ ხელის მომწერმა, რომელიც სურს მიიღოს ფოსტით ორი სურათიანი წიგნი. ვინც რედაქციის კანტორაში მიიღებს პრემიას, იმას ეს ფული არ გადახდება.

წლიურ ხელის მომწერთ გაზეთის ფასი 8 მან. 50 კაპ. შეუძლიანთ გადაიხადონ. ნაწილოგით **მხოლოდ** შემდეგ ვადებზე უნდა იყოს გადახდილი: ხელის-მოწერისათანავე 3 მ.; 1 აპრილამდე 2 მ.; 1 თიბათვემდე 2 მ. და დანარჩენი 1 მ. 50 კ. 1 ენკენისთვემდე.

გაზეთის გ. მოწერა შეიძლება მხოლოდ თვის 1 რიცხვიდან, მხოლოდ სრული თვეებით და არა უმეტეს 1913 წლის გასულისა.

ხელის მოწერა მიიღება:

1) **„სახალხო გაზეთი"-ს კანტორაში,** სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახლი, შესავალი ეზოდან).

2) **ქ. შ. წ.-კ. ს. მთავარ გამგეობის წიგნის მაღაზიაში.**

3) **ფოსტით:** Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети". П. Ящ. 190.

ტელეფ. № 795. ქართული თეატრი წარმოდ. № 47.

ტასო აბაშიძის ბენეფისი.

ხუთშ., 31 იანვ., ქართ. დრ. საზ. დას. მიერ **ტასო აბაშიძის საბენეფისოდ** წარმოდგ. იქნება ინგლისის გამოჩენილ მწერლის **ბერნარდ შოუს** პიესა

კეისარი და კლეოპატრა, დრამა 5 მოქ. და 6 სურათად, თ. რგმ. ვ. შალიკაშვილისა.

კლეოპატრას როლს შეასრულებს **ტასო აბაშიძე.**

განსაკუთრებით ამ პიესისათვის დამზადებულია **ახალი ტანისამოსები მ. მ. საფარო-აბაშიძის** ზედამხედველობით და **ახალი დეკორაციები** გ. ნადიბაშვილის მიერ დამზადდ.

მონაწილეობას მიიღებენ ქ-ნნი: აბაშიძე, ლეჟავა, ლოლუა, ჯავახიშვილი. ბ-ნნი: აბაშიძე, აბდუშელი, ალექსიძე, გედევანოვი, ზარდალიშვილი, მესხი, მატარაძე, ქივიძე, სარაული, ციციშვილი, შალიკაშვილი, და შანშიაშვილი.

დასაწყ. საღ. 8 ს. ადგილების ფასი საბენეფისოა.

1040 რეჟისორი **ვალ. შალიკაშვილი.** ქართ. დრ. საზ. ადმინისტრ.

ტფილისის კერძო სამკურნალო

ახლად გადაკეთების შემდეგ, ავადმყოფები მიიღებიან ძველივე ის ძველ, საკუთ. სახლი, № 7, მიხეილის პროსპექტისა და ვეტცელის სასტუმროს ახლო.

ტელეფონი № 590.

სტაციონალური განყოფილება მოწყობილია 50 საწოლით, ცალკე ნომრებით და საერთო ოთახები განსაკუთრებული სამშობიარო განყოფილება.

მწოლიარე ავადმყოფთა მიღება შეიძლება ყოველ წამს, გარეშე მოსაიარული ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი ექიმები-სპეციალისტები

შინაგანი სნეულებანი.	**დავითიანი რ. ხ.** (ყოველ დღე) 1—2.
	მანსვეტაშვილი ვ. მ. (ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ.) 2—3.
	ფალავანშვილი გ. ვ. (სამშაბ. და შაბათობით) 10—12.
	მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედორაფი ე. ვ. (ყოველ დღე, გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1
ქირურგიული სნეულებანი.	**მარკევიჩი გ. დ.** კონსულტანტი (ყოველ-დღე 11½—12½)
	მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	ფარადაგი რ. ბ. (ყოველ დღე) 12—1.
	ექ. ქალი ენგელ-მელიქ-შახნაზაროვისა ე. ა. (სამშ. ხუთ. მაბ.) 11½ 12½.
ქალთა და მაზლობიანი სნეულებანი.	**ექიმი-ქალი ვერბიცკი-ფირადოვიჩისა ლ.** (ყოველ დღე) 11—12.
	თიკანაძე ე. ე. (ყოველ დღე) 1—2.
	მელიქიშვილი ნ. მ. (ყოველ დღე) 10—1.
	სულაკოფი ბ. ი. (ყოველ დღე) 12—1.
ბავშვთა სნეულებ.	**ექ. ქალი ბაქრაძე-დედაბრიშვილისა** (ყო. დღე, გარდა ოთხ.) 1—1½ ს.
	მიქელაძე შ. ა. (ყოველ დღე) 12½—1.
	ფედორაფი ე. ვ. (ყოველ დღე გარდა ოთხშაბ. და კვირისა) 12—1.
ნერვ. სნეულ. და ელექ.	**გედევანიშვილი მ. ა.** (შაბათობით) 10½—11.
	დავითიანი რ. ხ. (ყოველ დღე) 1—2.
	ფონდოევი, გ. ხ. (ყოველ-დღე) 1—2 ს.
ყელ. ცხვ. და ტუბერ.	**ათინიანცი ნ. ა.** (ყოველ დღე) 12½—1½
	ოტრემბოვსკი ნ. ხ. (ყოველ დღე) 1½—2.
თვალის სნეულ.	**ფუსხელიშვილი ვ. ს.** (ორშაბათობით, ოთხშაბ. და პარასკ. 2—2½.
ყურ. ყელ. ცხვ.	**დიასამიძე ა. ნ.** (ყოველ დღე) 11½—12½.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი საკუთარი სამეკოლიმიო და საბაქტერიოლოგიო ლაბორატორია. სისხლის გასინჯვა, ათაშანგ. **Wasserman.** რეკვისათვის 50 კ., საწოლები 2 მ. დაწყებული. ცალკე ოთახი 5 მანეთიდან. მშობიარობა 10 დღე წოლით ღირს 40 მ. ოპერაციები, კოსსულიუში, შარდის ბუშტისა და მილების კატეტერიზაცია; „606" „914" და **ფამლის ხეშბაპუნება,** ელექტროლითი წყალ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შეძოწმება და სხვა შეილავარიანი საფასურით. ხ. 1'35

მიიღება ხელის მოწერა

✦ ყველა ქურნალ-გაზეთებზე დ. სამტრედიაში ✦

ქ. შ. წ.-კითხვის წიგნის მაღაზიაში. აქვე შეიძლება ყველა №-ის შეძენაც სოფლის მკითხველებს ეთმობათ № 4 კ. 1042

დოქტორი მედიცინისა წამლობა ✱ ლეკისა. **ბერლინის უნივერს. გ. გ. მეგრაბიანცი** ფილტვებისა, ძვლებისა, და სხვა ორგანოთა **ტუბერკულინ**

შინაგან სნეულებით ავადმყ. წამლობა კიდევ რადიისა და ელექტრონის პრეპარატებით, იღებს ყოვ.-დღ. **ახალ ბინაზე** დილ. 9—12 ს. და საღამ. 5—7 საათ. ადრესი: **ხალიალაძ.** ბეგოთოვის ქ., № 23 (ვანოვის ქ. **ტელეფ** კუთხე). 7—99. 847

საგურთალოზე

მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და დიდუბის მომავალ ხიდის

ალოზალად დაიკრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაკრებად ხელმისაწვდენელ ფასებში.

მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლდას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე **თაქთაქიშვილს** დილის 8 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე. საღამოს 5 საათ...ან 8 საათამდე. **უმორჩილესად** ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, **რომ თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი,** თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. ტ. 2020

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო

მის. გედევანიშვილისა

ავადმყოფებს იღებს ყოველ-დღე დილ. 12—1 ს., საღამოს 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება. რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორლანოვის ქ. № 20. ტ. 2122

ექიმი **ნ. ნ. ჯავახიშვილი,** **ორდინატორად ნამყოფი**

კიევის ნეოვეის კლინიკაში. იღებს ნეოვებით ავადმყოფებს 5—6 საათამდე. ჩერქეზიშვილის ქუჩა, № 12.

იქვე გამართულია ელექტრონის სამკურნალო კაბინეტი. 67

ექიმი **ა. ნ. დიასამიძე** კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოვ.-დღე ნაშუადღ. 2—3 ს საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბ. მხოლოდ დილ. 8—9 ს. კვირ. ავადმყ. არ იღებს. **მოსკოვის** ქუჩა № 8, ს. ბაბიშვილისა.

ექიმი **ალ. სოლოლაშვილი** იღებს ავადმყოფებს 9—2 საათ. და 5—6 საათ. გოლოვინის პრ. № 12. 1334

ექიმი **ი. ი. ბერიშვილი** სწამლობს **საშარდე** ორგანოთა, **ათაშანგიხა** და **კანის** ავადმყ.; **გასხერმანის** რეაქციით იკვლ. ათაშანგ. მოწამლ. სისხლს. მიიღება ნაშუადღ. 3—5½ ს. **ელიზავეტ. ქ.,** № 94, კირილოვის ქუჩის ახლო, ... ფოსტა განყოფ. პირდაპირ. 102

ექიმი **კბილისა ნინო რცხილაძე** იღებს დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ოლგას ქუჩის შესახვევი № 5, სახლი მაქარაშვილისა

ექიმი **შ. ა. მიქელაძე** იღებს **შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან** ავადმყოფებს ყოველ დღ. საღამოს 5 ნახ...ვარ საათ. **გაზეთის** ქ., № 6.

ახალი ამბავი

ტფილისი

✦ **დასაფასებელ გადასახადის** ფურცლებს ქალაქის გამგეობა გუშინდლიდან უკვე ურიგებს სახლის პატრონთ, რომელნიც მოვალენი არიან გადასახადი შეიტანონ ქალაქის კასაში ერთის კვირის განმავლობაში. წინაალმდეგ შემთხვევაში გაუყიდიან მოძრავ ქონებას და თუ, საჭირო შეიქმნა, უძრავსაც.

✦ **ქალაქის გამგეობის წევრს გ. დ. ჟურულს** სამსახურის ვადა გაუთავდა. გამგეობის ახალ წევრის არჩევნები დაინიშნა მომავალ ორშაბათისთვის.

✦ საქართველოს ეგზარხოსმა საქართველოს ეპარქიაში გაგზავნა მისიონერი პლატონოვი, რათა გამოარკვიოს სამწყოსის სარწმუნოებრივ-ზნეობრივი მდგომარეობა.

✦ **ქალაქის სასალახოში.** 1912 წლის განძავლობაში დაუკლავთ: მსხვილ-ფეხა საქონელი — 61,682 სული, ხბო—2,615 სული, ცხვარი—140,252, ბატკანი—18,562, ღორი—20,453, გოჭი—37, კამეჩი 8,853 და ცხენი—21.

✦ **ყასაბთა** თავგასულობის შესახებ სავაჭრო-სამეურნეო მეთვალყურეებმა ქალაქის გამგეობას აცნობეს: ყასბებმა ახალ ხერხს მიმართეს —მუშტრებს ხორცზე საქონლის თავს უწონიან და მოთმინებიდან გამოჰყავთო. მეთვალყურეები ქალაქის გამგეობას სთხოვენ, შესაფერი ღონისძიებანი შეიმუშაოს.

✦ **სავალდებულო სასანიტარო წესების დარღვევისათვის** 25 იანვარს ქალაქის სავაჭრო-სამეურნეო აგენტმა ხარაზიანმა და მისმა თანაშემწემ ოქმები შეადგინეს: ტფ. საკრებულოში სადაც იპოვეს ღორი, რომელსაც ქალაქის გამგეობის ბეჭედი არა ჰქონდა, ტფ. „კრუჟოკ"-ში, სადაც მოუკალავი ქვაბები აღმოჩნდა და რესტორან „ანონა"-ში, სადაც საკუკნაო საშინლად ჰყარდა.

✦ **ტრამვაის შტო.** მომავალ ორშაბათს ქალაქის საბჭო განიხილავს საკითხს: მისცეს თუ არა უფლება ტფ. საელექტრონო ფუნიკულერის სააქციონერო საზოგადოებას, რომ ლერმონტოვის ქუჩიდან ფუნიკულერის ქვიდა სადგურამდე ტრამვაის შტო გაიყვანოს. ოადგანაც ამ საკითხია გადაწყვეტა საჭიროა და საბჭოში კი შესაძლებელია კამათი გაიძართოს შტოს მიმართულების შესახებ, რაც საქმეს შეაფერხებს, ამიტომ ქალაქის ძოურავმა ა. ი. ხატისოვმა წინადადება მისცა ხმოსნებს, ორ შაბათამდე ადგილობრივ დაათვალიერონ ის ადგილი, სადაც ტრამვაის შტომ უნდა გაიაროს და კერძო თათბირიც გამართონ გზის ამა თუ იმ მიმართულების ასარჩევად.

✦ რედაქციამ მიიღო ეკატერინე გაბაშვილის საყმაწვილო მოთხრობა **„თინას ლეკური".** წიგნაკი ლამაზთაანად და სუფთად არის გამოცემული და ღირს ერთ მაურად.

✦ რედაქციამ მიიღო საბავშვო ჟურნალ „ჯეჯილი"-ს პირველი ნომერი შემდეგის შინაარსით: 1) რაღა გვეშველება!—სურათ, 2) *** ლექსი—შიო ძღვიმელისა, 3) ალალ-წლას ქადები—ს. ქელბაქიანისა, 4) ორი ძმა, ზღაპარი—ალ. ნათაძისა, 5) უცნაური მეგობარი (ბიკოვიდან)—ძახანასი, 6) ლეოს მოგონება, ლექსი—გელასი, 7) მავი მგელი, იაპონური ზღაპარი—ვანო საათაშკილისა, 8) ნინო და ქეთინო, ლექსი—გიორგი სალარიძისა, 9) ბებია-ანატო (ქუთათურ საშოქალაქო ქალთა სკოლების ძოწაფეებს)—ეკ. გაბაშვილისა, 10) წვრილძანი: გაძოცანა, ხეა, ანაგრამა, შარადა და სხვა. 11) სურათი, ლექსი—ვ. გორგაძისა, 12) რკინის გზის ლიანდაგი (ფრანგულიდან)—ეკ. ძესხისა, 13) პირველყოფილი ადამიანის და ეხლანდელი ველურების ყოფა-ცხოვრება, ლუნკევიჩისა (გადმოკეთებული)—ი. ნაკაშიძისი, 14) მტკვრის სათავე, ჭოროხი და თამარ მეფე, მგზავრის დღიურიდან—ილ. ალხაზიშვილისა, 15) ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა (თომა ალვა ედისონი).

✦ პეტერბურგიდან გვწერენ: 19 იანვარს დაიწყო გეგეკორ-გელოვანის საქმის გარჩევა. მოსამართლეებად ბ. გელოვანის მხრით არიან ლიტერატორი ვ. ვ. ვოდოვოზოვი და პეტერბურგის ვექილთა საბჭოს თავმჯდომარის ამხანაგი მ. ვ. ბერენშტამი, ბ. გეგეკორის მხრით—ვექილი ვ. ნ. კოროლალი და ჟურნალისტი პოტრასოვი. თავმჯდომარედ აირჩიეს პეტერბურგის უნივერსიტეტის ცნობილი პროფესორი დ. ნ. ოვსიანიკო-კულიკოვსკი. საქმის დაწვრილებითი გარჩევას სასამართლო შეუდგება კვირას, 27 იანვარს.

✦ **ობოლთა სასამართლოს** კანცელარიის მმართველად ქალაქის გამგეობამ მელიქ-ალახვერდოვი დანიშნა, რომელიც თანამდებობის აღსრულებას უკვე შეუდგა.

✦ 2 თებერვალს **განჯაში** იქაური ქართველობა **სალამოსა** მართავს წ.-კ. საზოგადოების სასარგებლოდ.

✦ წლევანდელ ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის დროს, **ქალაქის საბჭოს** საბიუჯეტო-საფინანსო კომისიაში ძრავალი საპროგრამო საკითხი ადიძრა, საფინანსო ხასიათისა. ეს საკითხები კომისიამ მაშინ გამოურკვევლად დასტოვა, რადგანაც ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა გვიანდებოდა. ხუთშაბათიდან კომისია შეუდგება საგანგებო მოხსენების შედგენას, რომელსაც დასამტკიცებლად საბჭოს წარუდგენს. მოხსენებაში დაწვრილებით იქნება ჩამოთვლილი ის დირექტივები, რომლითაც გამგეობამ 1914 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის დროს უნდა იხელმძღვანელოს.

✦ **საბირეო ცნობები.** 29 იანვარ შეთანხმება არ მოხდა. პროკენტიან ქაღალდების ფასი შემდეგია: ტფ. ქალაქის საკრედიტო საზოგადოების 5% ობლიგაციებისა: აფასებენ—85 მან. 75 კ., აძლევენ—85 მან. 25 კ.; ტფ. სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის 5% გირავნობის ფურცლებისა: აფასებენ—83 მან., აძლევენ—82 მან. 25 კ. და ქუთაისის სათავად-აზნაურო საადგილ-მამულო ბანკის 5% გირავნობი ფურცლებისა: აფასებენ—78 მან. 50 კ., აძლევენ—77 მან. 25 კ.

✦ 28 იანვარს, საღამოს, ქალაქის ძოურავმა გამგეობის შენობაში მოიწვია **სავაჭრო-სამეუნეო პოლიციის აგენტები,** რომელნიც ახლა მიიღეს საქსახურში, დაურიგა ჯაჭვები და შესაფერი ინსტრუქციები მისცა.

✦ **სასმელი წყალი.** ამ ხუთის დღის წინად მთელი ტფილისი კინაღამ უწყლოდ დარჩა. მიზეზი ის იყო, რომ ყინვის გამო მტკვარმა იკლო და ნაპირიდან ავეალის წყალსადენს წყალი ველარ მიაწოდა. ამას გარდა ყინვამ შეჰკრა [illegible] ერთი ადგილი. ქალაქ[illegible] ... ონებლივ გაგზავნ[illegible] ... გამგეობის წევრი გ. დ. [illegible] ... ელმაც დროებითი [illegible] ... ქალაქის გამგეობ[illegible] ... რადიკალურ ზომების [illegible] ... ეას. სხვათა შორის, განზრახულია, რომ წყალსადენს წყალი მიაწოდონ ხოლმე მტკვრის შუაგულიდან და არა ნაპირიდან.

✦ 28 იანვარს სხვა და სხვა უბანში სამი მიგდებული ბავში იპოვეს და ოლგას საბებია ინსტიტუტში გაიტუმრეს.

✦ 28 იანვარს პოლიციამ სხვა და სხვა უბანში 26 უპასპორტო შეიპყრო.

საზოგადოებანი და კრებები.

✦ **ქ.-შ. წ. კ. გამ. საზ.** გამგეობამ უკვე დაასრულა 1913 წლის ხარჯთ-აღრიცხვის შედგენა 1912 წლის მოქმედების ანგარიშის შედგენას ჯერ-ჯერობით არ შესდგომია, რადგანაც არ მიუღია განყოფილებათა მოქმედების ანგარიშები.

✦ **ქალაქის საბჭოს სარევიზიო კომისიას** დღეს, საღამოს 8 საათზე, ქალაქის გამგეობის სადგომში კრება ექნება. მოისმენს მცირე კომისიის მოხსენებას ქალაქის სასალახოს რევიზიისას.

✦ **„კაპეიკის კავშირი"-ს საზოგადოება** დღეს, ტფ. „კრუჟოკ"-ში ბალსა მართავს, ნივთიერ ღონისძიებათა გასაძლიერებლად.

✦ ტფილისში არსდება კავკასიის ლექტორთა საზოგადოება, რომლის წესდებაც საბოლოოდ შემუშავებულია და ამ დღეებში დასამტკიცებლად გუბერნატორს წარედგინება.

✦ დღეს, საღამოს 8 საათზე, საგეოგრაფიო საზოგადოების დარბაზში (მოსკოვის ქუჩა, № 3) დანიშნულია კრება **მოსკოვის საარქელოგიო საზოგადოების კავკასიურ განყოფილებისა.** კრება განიხილავს 1912 წლის მოქმედების ანგარიშს და მოისმენს რეფერატს: „ახპატის მონასტრის წარწერები". კრებაზე დასწრება გარეშეებსაც შეუძლიანთ.

სასამართლო

✦ ტფ. სამოსამართლო პალატის ბრალმდებელი **ა. ნ. სილნინი** სამსახურის საქმეთა გამო გუშინ პეტერბურგს გამგზავრა.

ქუთაისი

✦ მესამე საპოლიციო უბნის ბოქაულის თანაშემწის თანადასწრებით ქუთაისში **ეანდარმებმა გაჩხრიკეს სერგო მღებროვის ბინა.** გაჩხრეკის დროს მღებროვის ბინაზე მთავროგის საწინააღმდეგო ვერაფერი ვერ აღმოაჩინეს. სერგო მღებროვი დაპატიმრეს.

✦ რაფიელ ელოს ძე **რიეინაშვილზე თავ-დასხმის გამო** ქუთაისში 5 კაცი დაპატიმრეს.

✦ ქუთაისის ქალაქის საბჭოს დადგენილება **სიმონ ქვარიანის არჩევის** თაობაზე ამ დღეებში წარედგინება გუბერნატორს დასამტკიცებლად.

✦ სენატმა დამტკიცა კოწია ჩიგოგიძის საქმე, რომელმაც გურიაში მამასახლისის მოკვლა ბრალდება და ქუთაისის საოლქო სასამართლომ 8 წლის კატორღა მიუსაჯა.

✦ ქ.-შ. წ.-კ. გ. ქუთაისის განყოფილების გამგეობა შეუდგა მოქმედების ანგარიშების შედგენას წლიური კრებისათვის. ამისათვის იგი მოუწოდებს წევრებს და დამხმარე აგენტებს, რომელთაც არ შემოუტანიათ 1912 წლის საწევრო ფული, დააჩქარონ შემოტანა, რათა ისინი ირიცხებოდენ სრულ უფლებიან წევრებად და ხმა ქონდეთ მომავალ საზოგადომარტის კრებაზე. დამხმარე აგენტებმა უეჭველად ამ კვირაში უნდა ჩააბარონ გამგეობის ხაზინადარს წევრების შესაძენად გადაცემულ კვიტანციების ანგარიში. ხოლო ვისაც ახლად უნდა საზოგადოებაში ჩაწერა, ამის სურვილი ახლავე უნდა განაცხადოს და შეიტანოს ფული განყოფილების ერთ-ერთ დამხმარე აგენტთან, ან მდივანთან, შავი-ქვის საბჭოს კანტორაში.

✦ ქუთაისის განყოფილების გამგეობა სთხოვს, აგრეთვე ყველა იმ განყოფილებებს რომელთაც გაგზავნილი აქვთ გასაყიდად ქუთაისის განყოფილების მიერ გამოცემული წიგნები, გამოუგზავნონ გამგეობას სრული ანგარიში დღემდე გაყიდულ წიგნებისა, რათა ზემო-აღნიშნული ანგარიშები ჩაერთოს 1912 წ. ანგარიშში.

✦ კიევის საპყრობილედან ქუთაისის ციხეში მოიყვანეს გიორგი ძიგაშვილი („მერცხალი").

სოფლად.

✦ **სოფ. ზემო გომი** (ქართლი). კვირას, 27 იანვარს, ქართულ სასოფლო-სამეურნეო საზოგადოების ქართლის აგრონომიულ პუნქტის სადგომში, ქართლის აგრონომმა ე. კარბელაშვილმა წაიკითხა ლექციები: დილით „სათესლე სიმინდის ტაროების არჩევა" დასურათებული 60-მდე სურათით; დაესწრო 25—30 კაცი; საღამოთი კი—„სათესლე პურის გაკეთება" და „ხელით და მანქანით პურის თესვა", დასურათებული 20 სურათით; დაესწრო 15-მდე კაცი.

შეცდომის გასწორება. გუშინდელ ნომერში მოთავსებულ „ქართულ პრესის" მეორე სვეტის ბოლოში **შეცდომითაა დაბეჭდილი:** „წავიდა დრო ეროვნულ საკითხის **კომპრესიულ** გადაწყვეტისა"—**უნდა იყოს: „კომპრომისულ"** და ს.ხ.

ახალ ამბებში მოხსენებულია უმწეო მდგომარეობა **ფილიპე** მგელაძის ობლებსა. **უნდა იყოს ლავრენტი** მგელაძისა, რომელიც საუსაღოში ზის, მეულლე გარდაეცალა და მათი ოთხი მცირეწლოვანი ბავ-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შვი უპატრონოდ არის დარჩენილია.

კვირის სურათებიან დამატებაში მოთავსებულ სიმინდის სარო“ მანქანას შეცდომით ჰქონდა წარწერილი „სიმინდის ფუჩეჩიანათ სარო“ მანქანა“ უნდა ყოფილიყო „ნაქუჩიანად“.

ДЕКЕША

ახალციხე.

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

28 იანვარს გარდაიცვალა ახალციხის ქართველ კათოლიკეთა დეკანი მღვდელი მიხეილ ვარძელაშვილი.

ტფ. ქალაქის საგზო

28 იანვრის კრება.

კრება 9 საათზე დაიწყო ხატისოვის თავმჯდომარეობით. 21 იანვრის კრების ოქმი დამტკიცეს. **ა. ი. ხატისოვის** წინადადებათ განსვენებულ ქიარიმ-ბეგ ვექილოვის ხსოვნას ფეხზე ადგომით პატივი სცეს.

საჩივარი ი. ზ. თუთაძისა, რომელსაც ქალაქმა უსასყიდლოდ მიწა ჩამოართვა ორლოვსკის ქუჩის გასაფართოებლად, საბჭომ უყურადღებოდ დასტოვა.

თხოვნა სახლის პატრონებისა: ნინო სიდომონიძისა, იოსებ კირმელოვისა და გიორგი მამულოვასა, რომელნიც ანტონოვის ქუჩის გასაფართოებლად ჩამორთმეულ მიწისთვის სასყიდელს თხოულობენ, საბჭომ საბოლოოდ ვერ გადასწყვიტა, რადგანაც ხელთ არა ჰქონდა საკმაო ცნობები და ბევრი საიურიდიო საკითხიც გამორკვევას მოითხოვდა. თხოვნა საბჭომ გადასცა საიურიდიო კომისიას და დაავალა, ჩამორთმეული მიწები აუცილებლად დაათვალიეროს და ისე წარმოუდგინოს თავისი აზრი.

ა. ი. ხატისოვმა აცნობა საბჭოს, რომ ნება დართეს ტფილისის ქალაქის თვითმმართველობას, წელს დეკემბერში ტფილისში მოიწვიოს საეკონომიკო ერთეულეთა მოწყობის საქმის მოღვაწეთა მეშვიდე კრება.

კრების მომწყობ კომიტეტში საბჭომ თავის წარმომადგენლებად აირჩია მ. ვ. ლუნკევიჩი და ტ. ა. ენფიანჯიანცი. ქალაქის გამგეობის მხრით ტექნიკოსი—მ. ბ. ოდანჯანოვი.

გეგმა და პროექტი კახეთის რკინის გზის სადგურებისა: საქონლისა და მასალათა გამნაწილებელ-მიმწოდებლისა, რომელიც ნავთლუღში უნდა ააგონ, საბჭომ თავის მხრივ დაამტკიცა.

მცირე კამათი გამოიწვია ,ხტრახანის მიწების გაყიდვის საკითხმა. ეს მიწები ქალაქს განსვენებულმა შამხაროვმა უანდერძა. ქალაქის საბჭომ კარგა ხანია გადასწყვიტა, მიწა გაყიდოს, რადგანაც სიშორის გამო მისი მოვლა საძნელოა. მყიდველებიც არიან—ეხლანდელი მოჯარადრენი. გამგეობამ საბჭოს წარუდგინა ამ მიწების გაყიდვის პროექტი, რომლითაც მოჯარადრეებს ნება ეძლევათ, მიწები გამოისყიდონ იმავ წესით, როგორც ეს ნაძალადევში მოხდა. საბჭომ პროექტი მოიწონა.

უკამოოდ ჩაიარა საკითხა ვაკეში ბებუთოვის ადგილის დაგეგმის შესახებ. თ-ლს ბებუთოვს ქალაქის გამგეობისთვის წარმოუდგენია თავის მიერ შედგენილი პროექტი დაგეგმისა და მისი დამტკიცება უთხოვნია.

ხმოსნებმა აღნიშნეს ის დიდი მნიშვნელობა, რომელიც აქვს ადგილების წესიერ დაგეგმას, ქუჩების სიგანის ნორმის დაწესებას და სხვას და სურვილი გამოსთქვეს, ქალაქის გამგეობამ თვით შეადგინოს დაუსახლებელ ადგილების დაგეგმის გენერალური პროექტი, რომლითაც არა მარტო ვაკელები, საბურთალოელებიც იხელმძღვანელებენ.

საბჭომ ეს აზრი მოიწონა და პროექტის შესადგენად გამგეობას სამის თვის ვადა მისცა.

სამღვდელოეგის კრება

29 იანვარს კრებაზე სამღვდელოებამ მოისმინა საქართველოს საეპარქიო საბჭოს შუამდგომლობა. საბჭო თხოულობდა ყოველ-წლიურად 500 მან. გადადებას სანთლის ქარხნის შემოსავლიდან სამრევლო სკოლების სამაზრო ინსპექციის შეანახად. კრებამ მხედველობაში მიიღო, რომ ამ საგნისთვის სინოდს ფული აქვს გადადებული და სამღვდელოებას ნივთიერი ღონის-ძიებაც არ მოეპოვება და დაადგინა, შუამდგომლობაზე უარი ეთქვას.

კრებამ მოისმინა მოხსენება საგანგებო კომისიისა, რომელსაც სანთლის ქარხნის რევიზია ჰქონდა მინდობილი. მოხსენებიდან სჩანს, რომ ქარხნის ანგარიშები სწორედ სწარმოებს, მხოლოდ იმ მიწას, სადაც სანთლის ქარხანაა, 200 ოთხ-კუთხი საჟენი აკლია. ვის მიუთვისებია და როდის, გამოურკვეველია. კრებამ დაადგინა, სთხოვოს სასინოდო კანტორას, რათა სპეციალისტებს მიანდოს საქმის გამორკვევა. გამოირკვა, რომ მღვდლებს სანთლის ქარხნიდან სესხად ბევრი ფული წაუღიათ და აღარ აბრუნებენ. კრებამ დაადგინა, სთხოვოს სასინოდო კანტორას, რათა ჯამაგირიდან დაუჭიროს ხოლმე მღვდლებს იმ დრომდე, სანამ ვალს არ შეავსებენ. ქარხნის შესახებ ქარხნის მეთვალყურე მღვდელმა რეხილაძემ საერთოდ აღნიშნა, რომ შეუძლებელია დიდი მოთხოვნილებანი წავუყენოთ სანთლის ქარხანას, რადგანაც მას წელიწადში მხოლოდ 40,000 მან. გაღება შეუძლიანო. კრებამ 360 მან. გადასდო სანთლის ქარხნის გამგეობის ერთ-ერთ წევრისთვის, რომელმაც სხვა ქალაქებში უნდა შეისწავლოს სანთლის ქარხნის საქმის საუკეთესოდ დაყენების საშუალებანი.

საეკლესიო მუზეუმის შესახებ სამღვდელოებამ დაადგინა: სთხოვოს სინონის ტაძრის კრებულს, მუზეუმი ისევ გალავანში დასტოვოს, ან არა და თავის ხარჯით ააგოს მუზეუმის შენობა იქ, სადაც სამღვდელოება მოინდომებს და არა მტკვრის პირად, როგორც განზრახვა აქვს სინონის ტაძრის კრებულს.

ილია ჭავჭავაძის თხზულებათა საგანგებო გამოცემა

როგორც შევიტყეთ, ხსენებულ თხზულებათა გამომცემლობა უკვე შესდგომია წიგნის ბეჭდვას. მასალა გადაცემულია წიგ. გამომც. ქართველ. ამხანაგ. სტამბაში. შეკვეთილი კლიშეებიც მიღებულია. სარედაქციო კომისია განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს კორექტურას, მით უმეტეს, რომ ამ მხრით ბევრი სიძნელე იჩენს თავს. საჭიროა შედარება არა მარტო წინად დაბეჭდილ და გამოცემულ ტექსტთან, რომელიც თვით განსვენებულ მგოსნის მიერ არის შესწორებული, არამედ საჭიროა აგრედვე შედარება ხელთნაწერებთანაც. გამომცემლობა დიდის სიფრთხილითა სდებს პირობის წერილს იმ ფირმებთან, რომლებსაც უნდა შეუკვეთოს გამომცემლობისთვის სხვა და სხვა სამუშაო. პირობები სტამბასთანაც დაწვრილებით არის აღნიშნული. გარდა ამისა სარედაქციო კომისია იმედოვნებს, რომ ა. გ. ჯაბადარი, რომლის განკარგულებაშიაც გადავიდა სტამბა, დიდებულ მგოსნის ილიას თხზულებათა გამოცემას ისე მოეკიდება, როგორც საზოგადო დიდ მნიშვნელოვან საქმეს და ყოველგვარ საშუალებას იხმარს, რომ გამოცემა ბეჭდის საქმის მხრივ საგანგებო გამოვიდეს.

აგრედვე დაწვრილებით და კარკვევით არის შედგენილი პირობის ქაღალდი მკაზმავთან. ეს პირობა ნოტარიუსთან დამტკიცდება. ხოლო თვით გამოცემა დაზღვეულ იქნება ცეცხლისგან ერთ-ერთს საზოგადოებაში.

როგორც ირკვევა სტამბას დაბეჭდვისთვის დასჭირდება არა ნაკლებ ოთხი თვისა, მკაზმელსაც არა ნაკლებ ოთხი თვისა, ასე რომ იმედია წიგნს ხელის-მომწერნი მიიღებენ ამა წლის შემოდგომისთვის.

მხედველობაში უნდა მივიღოთ, რომ ჩვენში საზოგადოდ წიგნების გამომცემლობის საქმე ჯერედ განვითარებული და სწორ ნიადაგზე დაყენებული არ არის; მეტადრე იმ გვარ გამოცემას, როგორიცაა განზრახული ილიას თხზულებათა გამოცემა, ბევრი დაშაბრკოლებული და შემაფერხებელი გარემოება ელობება წინ.

გამომცემლობას შეუძლიან მხოლოდ თამამად სთქვას, რომ არავითარ საშუალებასა და ღონეს არ დაჰზოგავს, რათა წიგნი რაც შეიძლება მალე დაურიგდეს ხელის-მომწერთ. ყოველ შემთხვევაში გამომცემლობა დარწმუნებულია, რომ თავის დაპირებას, რომ წიგნს 1913 წელს მიაწვდის ხელის-მომწერთ, პირნათლად შეასრულებს.

სასკოლო კომიტეტის

მოხსენება თავად-აზნაურობას

(შემდეგი)

3.

თუ ერთად-ერთი არა, ყოველ შემთხვევაში მთავარი წყაროა გიმნაზიის არსებობისა არის ბანკის შემოსავლის 50%, რომელიც წესდების მე-100 პარაგრაფის ძალით გუბერნიის თავად-აზნაურთა კრების განკარგულებაში გადადის. ამ 50% წესდება ასე ანაწილებს: 35% მიწათ-მომქმედთა და მიწათ-მფლობელთა მცხოვრებლების საზოგადო მოთხოვნილებათა დასაკმაყოფილებლად, 5 პროც. ექსტრა-ორდინარ თანხის დასაარსებლად უბედურ შემთხვევით დაზარალებულ თავად-აზნაურთა დასახმარებლად და 10 პროც. სასოფლო-სამეურნეო თანხის დასაარსებლად, მაზრებში სასოფლო - სამეურნეო კრედიტის მოსაწყობად, სამეურნეო ხასიათის სასწავლებელთა დასაარსებლად, სამეურნეო იარაღის საწყობის გასამართად, მანქანების შესაძენად და სხვა. ამ სამ მუხლში უკანასკნელ ორს აქვს სპეციალური დანიშნულება და მხოლოდ პირველი, ე. ი. 35 პროც. ბანკის შემოსავლისა შეიძლება გადაიქცეს წყაროდ საზოგადო მოთხოვნილების დაკმაყოფილებისა, რომელთა რიცხვში თავადაზნაურობამ გიმნაზიის შენახვაც მოაოავსა.

ქვემოდ მოყვანილ ცხრილში ნაჩვენებია გიმნაზიის ხარჯები და თავად-აზნაურობის მიერ გადადებული თანხა 1902—1912 წლებში.

წელიწადი.	საერთო ჯამი გიმნაზიის ხარჯისა.	თავ.-აზ. მისცა გიმნაზ. შენახვანი.	შენობის ასაგები.
1902	152262	74594	12000
1903	194322	70184	30000
1904	203463	91605	20000
1905	175789	92747	11442
1906	207285	62000	12537 [1]
1907	368031	82591	1500
1908	252823	38000	—
1909	111329	60000	—
1910	155046	61000	15000
1911	223382	64800	20000 [2]
1912	60000	—	20000 [3]
	2049732	703521	155979

თუ გიმნაზიის შესანახად მიცემულ ფულის რაოდენობას მის მოთხოვნილებასთან შევადარებთ, ნათლად დავინახავთ იმ გაჭირვებულ მდგომარეობას, რომელშიაც ჩვენი ძვირფასი დაწესებულება ჩავარდა, ჩვენ თვალ წინ დადგა დილლემა—ან მოვძებნოთ სახსარი შემოსავლისა, ან დავკეტოთ გიმნაზია და მასთან ერთად დავმარხოთ გაწეული შრომა და მომავლის იმედები. გიმნაზიის სიკვდილი ჩვენი თავის მკვლელობა და ისტორიულ აღსასრულის აღიარება იქნება; ძნელად თუ ვინმე თავად-აზნაურთაგანი მოაწერს ხელს ამ სამარცხვინო და სასიკვდილო განაჩენს, მით უმეტეს, რომ მოხსენების შემდგენელთა აზრით, გიმნაზიის შესანახად ყველა საშუალება არ არის ხმარებული, რომ შეიძლება გადიუღება იმ თანხისა, რომელიც მიწათ-მომქმედთა და მიწათ-მფლობელ მცხოვრებთა სასარგებლოთ არის გადადებული ბანკის მოგებიდან; ამით არც ბანკს მოუვა ზარალი. საჭიროა შეიცვალოს ტფ. თავ.-აზნ. საადგილ-მამულო ბანკის წესდების შესაფერ პარაგრაფები, რითიც გიმნაზიის მომავალი არსებობა უზრუნველყოფილი იქნება.

წესდების მეასე პარაგრაფის ძალით ბანკის სარგებლიდან 20% გადადებულია სათადარიგო თანხის გასაძლიერებლად ფულის გარავნო ფურცლების ზედ-მეტ მოსასპობად. თუ მხედველობაში მივიღებთ, რომ არა სავალდებულო გამოსყიდვა საგირავნო ფურცლებისა, რაც სხვა საადგილ-მამულო ბანკში არ არსებობს, სათადარიგო თანხის გაძლიერებას ემსახურება, და ვინახავთ რომ სათადარიგო თანხაში ტფ. სათ.-აზნ. საად.-მამ. ბანკი თავის სარგებლის 30% ინახავს; გარდა ამისა ბანკს აქვს საერთიერთო თავდებობა მოვალეებისა, იმ შემთხვევაში თუ ბანკის საქმეებს რაიმე საგულისხმო საფრთხე დაადგება. ამისთანა გარანტიები რუსეთის არც ერთ საადგილ-მამულო ბანკს არ აქვს.

რუსეთის ყველაზე თვალ-საჩინო საადგილ-მამულო ბანკები სათადარიგო თანხაში ინახავენ: ხარკოვისა 5%, პოლტავისა და ტულისა ათათ პროცენტს წლიურ სარგებლიდან, ხერსონია 1¼%, გაცემულ ფულისა. უმაღლესი ზომა სათადარიგო თანხისა, რომლის მიღწევის შემდეგაც შეიძლება ფული აღარ გადაიდოს, თითქმის ყველა საიაკიონერო საადგილ-მამულო ბანკთა წესდების ძალით, არის გამოშვებულ საგირავნო ფურცელთა 4%. ბანკში ფულის გადადების საზღვრად ძირითად თანხის ½ არის მიჩნეული, ხერსონის საერობო ბანკში სათადარიგო თანხის საზღვარს ბანკის საერთო კრება სდებს. ტფილ. თავ.-აზნ. საადგილ.-მამ. ბანკის წესდება სათადარიგო თანხაში ფულის გადადებას მაშინ სწყვეტავს, როდესაც იგი 2 ნახევარ წლის შეტანილ თანხას უდრის, რაც საერთო ჯამის 7% შეადგენს. რადგანაც გაცემული ფული მეტის პროპორციით იზრდება, ვიდრე სათადარიგო თანხისთვის გადასადები ფული, ცხადია ტფ. თავ.-აზნ. საადგ. მამულო ბანკი არანორმალურ პირობებში იმყოფება; სათადარიგო თანხ თავის დღეში ვერ მიაღწევს წესდებაში აღნიშნულ ნორმამდე, რის გამოც ლოდიკური აბსურდი გამოდის.

(შემდეგი იქნება).

ქართველ ჯარის-კაცის მოკვლა კავეში.

(საკუთარის კორესპონდენტისაგან.)

ერთ წინა წერილში მოვიხსენიეთ, რომ კიევში ძალიან ბევრი ქართველი ჯარის-კაცია გამოგზავნილი, რომელნიც, უმეტესად, უმწეო მდგომარეობაში იმყოფებიან განსაკუთრებით რუსული ლაპარაკის უცოდინარობისა გამო. ამ დღეებში, სხვათა

დიმიტრი უიფიანი

(ცხოვრების, აზროვნების და მოღვაწეობის მატიანე)

კარი XIII.

ამღვრეულ გუნებაზე დაბრუნდა დიმიტრი უიფიანი პეტერბურგიდან 1882 წელს. სამშობლოშიაც საქმე ისე დატრიალდა, რომ ადამიანი დამშვიდებულად თავს ვერ გრძნობდა. 1881 წელს მოისპო „ნამესტნიკობა“. მთავარ-მართებლად გამწესდა თ. დონდუკოვ-კორსაკოვი, რომელიც ბეჯითი წარმომათგენელი იყო მადა გაღვიძებულ რუსეთის სახელმწიფოებრივი ნაციონალიზმისა და პოლიტიკური რეაქციისა. დიმიტრი უიფიანი გაოცებული დაჰყურებდა მკვიდრად დაფუძნებულ ახალ რეჟიმს და თანდათან რწმუნდებოდა, რომ ის, რაც მის პოლიტიკურის შეგნებით შეუძლებელი იყო, შესაძლებელი გახდა. ქართველობა აითვალისწუნეს, ქართველობას აღარავინ არაფრად აგდებდა. და ეს აშკარა გახდა არა მარტო უკვე გამწვავებულ ნაციონალურ საკითხთა ფარგალში, არამედ ცხოვრების ყოველ დარგში.

დიმიტრი დაბინავდა თავის მამულში, ქვიშხეთში. წელიწადსაც არ გაუვლია და მის თვალწინ გადიშალა უნუგეშო ყოფა-ცხოვრება ბორჯომის ხეობის გლეხ-კაცობისა. ხუთი სოფლის საზოგადოება, რომელნიც დიდ მთავრის მიხეილ ნიკოლოოზის ძის მამულში სცხოვრობდნენ, დიდად იყვნენ შევიწროვებულნი მამულის მოურავისა და წვრილ აგენტების მიერ. რომ ველარა გააწყვეს-რა და ვერ დაალწიეს თავი ულვთო ექსპლოატაციისაგან, დიმიტრი უიფიანს მიადგნენ და სთხოვეს, მეზობელი ხარ და გავლენაც გაქვსო, ეგებ გვიშველო და ამ ტანჯულ ცხოვრებიდან დაგვიხსნაო. დიმიტრი დასთანხმდა. 186 კაცის მიერ ხელმოწერილი არზა წარუდგინეს და რწმუნებულებაც გადასცეს ამ საქმის საწარმოებლად. ამ არზაში აი რას სჩიოდნენ გლეხები. როდესაც დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოოზის ძე დამკვიდრდა ბორჯომის მამულში, დაჰპირდა თურმე გლეხებს, კმაყოფილებით იქნებით, მზრუნველობას არ მოგაკლებთ და, თუ ვინიცობაა ვინმემ შეგავიწროვოთ, პარდაპირ მე მომმართეთ თხოვნითაო. მაგრამ საქმე სხვანაირად დატრიალდა. მოურავები სასტიკად ეკიდებოდნენ გლეხებს. აი ახლად დანიშნულ მოურავს ვასილიევს ერთი ორად აუწევია ბაჟის ფული.—„ერთ დღიურ მიწის სარგებლობისათვის,—სჩიოდნენ გლეხები, 1 მან. 50 კ. გვახდევინებს, ერთი ძირი თიკის დადგმისათვის იმას გვახდევინებენ, რასაც მოინდომებენ, შეშაში 3 მან. კომლზე, ბოსლის ასაშენებელ მასალაში ვერშოკში—20 კ. უნდა ვაძლიოთ, ბოსლის გასათბობად 3 მან., საქონელში სულში 25 კაპ. გვართმევენ, ხოლო ტყეებსა და მინდვრებში თუ ვაძოვებინეთ, კიდევ 25 კ. გვართმევენ. თითო ღორში და ცხვარშიაც 10 კ. ჩვენი ცხოვრების ერთად-ერთი სახსარი, ტყის გზიდვაა. ჩვენ მიერ მოჭრილ ტყის გაყიდვის უფლებას გვართმევს. ჩამოგვატანინებს მტკვრის „ტივის საგზურზე“ და ჩვენ ხე-ტყეს თითონ ჰყიდის, ჩვენ კი, თუ ტივის ფასი 100—200 მანეთია, 15—60 მანეთს გვარგუნებს. შეშასაც ძალად გვაზიდვინებს და აგრეთვე თივას ბაკურიანიდან და ციხის - ჯვარიდან, ხოლო დაწესებულ ფასს არ გვაძლევს გადმოტანაში, არამედ რასაც მოინდომებს“. უჩიოდნენ აგრეთვე წვრილ აგენტებს, „ობიეტჩიკებს“, რომელნიც ქრთამებს და საჩუქრებს ახდევინებდნენ გლეხებს, უდანაშაულოდ სცემდნენ და ხშირად იარაღითაც დასჭრიდნენ ხოლმე. დიდ მთავართან ვინ მივიშვებსო, სჩიოდნენ გლეხები, მოხელეებმა კი გაგვატყვევეს. ჩვენი თხოვნა ის არის, რომ გადასახადია, თუ ბაჟი ეროხელ სამუდამოდ გადაკვეთილი იყოს, რომ როგორმე თვითნებობას დავაბწიოთ თავი. აგრეთვე იმასა ვთხოვთ, რომ პირუტყვებისავით ნუ გვექცევიან და ცემა-ტყება აღარ იყოსო.

აი ამგვარი ქაღალდი 186 კაცის ხელით მოწერილი მიუტანეს დიმიტრი უიფიანს. დიმიტრის მორიგეობით უნდოდა საქმის გათავება და ამ განზრახვით მოურავს მისწერა შემდეგი წერილი: „შემთხვევა გვქონდა ერთ კეთილის საქმის გაკეთება, ამის გამო არ დავიზარებდი თქვენთან მოსვლას და მეზობლურად სიამოვნებით გაცნობას, მაგრამ სიბერის უძლურება ნებას არ მაძლევს სახლიდამ გასვლას, და მხოლოდ ამიტომ ნებას ვაძლევ ჩემ თავს ვიფიქრო, რომ გულკეთილობას გამოიჩენთ და მობძანდებით გავლით ჩემს მამულში, სადაც სასურველი და ძვირფასი სტუმარი იქნებით. დროს გამორჩევა თქვენზეა დამოკიდებული, ხოლო ერთს მოგახსენებთ—რადგან კეთილის საქმის მოწესრიგება მოგველის, რაც უფრო მალე მობძანდებით, ემჯობინება“. ამაზედ მოურავმა უპასუხა: თქვენი გაცნობა დიდი ხანია გულში მედოო და ის „კეთილი საქმე“, რომ არ ყოფილიყო, ამ დღეებში გიახლებოდით კიდეცა. მაგრამ ექვი მებადება, რა საქმის თაობაზე უნდა მელაპარაკოთ, ამიტომ თქვენთან ველარ მოვალ. უმჯობესი იქნება სტანციაზე ვნახოთ ერთმანეთი და მოვილაპარაკოთ. აი მართლა გავლით იქ ვიქნები და თქვენც იქ მობძანდით. მოლაპარაკება აუცილებლად საჭიროა. ამ ათი დღის უკან გავიგე, რომ ოთხი კაცი ქადის სოფელ-სოფელ და რაღაც ქაღალდზედ ფარულად და ძალად აწერინებს ხელს ხალხსაო. „სხვა რამესაც ბევრს ლაპარაკობენ, რასაც პირადად მოგახსენებთ. ღმერთს გეფიცებით, არა მჯერა, რადგან ვიცი, როგორ უყვართ გლეხებს ყაყანი და ერთმანეთში მითქმა-მოთქმა, აი რატომ ვამბობ ამ წერილის დასაწყისში, რომ ვიცი, რა კეთილი საქმეა ის საქმე. სწორედ ამიტომ უსათუოდ უნდა ვინახულოთ ერთმანეთი. საჭიროა, რომ თქვენს სახელს არ რევდნენ ამ საქმეში და სხვა. ამაზე დიმიტრიმ უპასუხა მოურავს: „თქვენ მიმიხვდით, რა კეთილ საქმის თაობაზე მინდოდა თქვენთან ლაპარაკი. მოურავსა და გლეხებს შორის უთანხმოება ჩამოვარდა. მოგეხსენებათ, დიდი ნაწილი უსიამოვნებათა წარმოსდგება ერთმანეთის გაუგებრობისაგან. ამ გარემოებამ განსაზღვრა ჩემი როლიც ამ საქმეში. მშვიდობიანობის და თანხმობის სიტყვით მოგმართავთ. თუ გამოვა რამე, კმაყოფილი ვიქნები, თუ არა—შევწუხდები. ჩემს ძველ მეზობლებს გლეხებს მხოლოდ ეს დავპირდი. ამ განზრახვით მოგმართეთ თქვენ. მაგრამ ჩემთან სხვა და სხვა მიზეზების გამო, რომელთაც პატივს ვცემ, ნოსვლა თურმე არ შეგიძლიან. მე კი ოთახიდან არ გავდივარ. ასე რომ შეთანხმების საქმეს სამწუხაროდ ხელს ვერ შეუწყობ...“

ასე რომ, რაკი მოურავთან შეთანხმების იმედი გადაუწყდა, დიმიტრი უიფიანმა პირჰპირთა თხოვნით დიდ მთავარს, რომელსაც სწერდა: „გაჭირვებულისთვის ხელის არ მომართვა სინიდისის საწინააღმდეგო საქმეა. ამითი ვიმართლებ თავს თქვენს წინაშე, რომ ვეხმარები ჩემს მახლობელ მეზობლებს და მათს გაჭირვებას გაუწყვებთ. თქვენი უმაღლესობა არა ერთხელ გულკეთილობას იჩენდა თქვენს მამულში დასახლებულ ხალხისადმი და გამოგიცხადებიათ კიდეცა, რომ თავიანთ საჭიროებათა გამო პირდაპირ თქვენს უმაღლესობას მოჰმართონ ხოლმე. მაგრამ თქვენს აქ ყოფნის დროს ვერ გაბედეს და ვერა შეგატყობინეს რა. ამ უკანასკნელ ორი წლის განმავლობაში კი მათი მდგომარეობა იმდენად შევიწროვდა, რომ იძულებულნი არიან თქვენს წყალობას მიჰმართონ. ამ მდგომარეობაში მე მომმართეს, როგორც მათ მეზობელს და თქვენს წინაშე თარჯიმანობა და შუამავლობა მთხოვეს“. ამ თხოვნასთან დიმიტრიმ წარადგინა ფაქტიური მასალაც, საქმის ქაღალდები და თავისი მიწერ-მოწერაც მოურავთან. ამ საქმის თაობაზე დიმიტრი აღნიშნავს თავის მოგონებებში: „მწამს რუსული ანდაზა „спорь до слезъ, а объ закладъ не бейся“ (ედავე რამდენიც გინდა, ხოლო ნუ დაჰნაძლევდები). მაგრამ ეხლა ძნელად ვარ დავნაძლევდე, რომ მკითხველი ვერ გამოიცნობს, რაგვარი განაჩენი დაუდეს ამ საქმეს. ხუთი სოფლის საზოგადოების სურვილი უყურადღებოდ დასტოვეს მხოლოდ იმიტომ, რომ ქაღალდი **ჩემ მიერ** იყო შემოტანილი და არა მოურავის მიერ“.

დიმიტრი უიფიანისთვის, მის ერთგულობის გრძნობისათვის, მწარე სამსალასავით იყო ასეთი მარცხი. მაგრამ იმ ხანაში „მარცხი“ კანონად გაუხდა ქართველების მოქმედებას. ამ გარემოებას დიმიტრი ვერ ურიგდებოდა. მის რწმენას და სოფლმხედველობას თითქოს ძირი ეცლებოდა. ამას კი უბრძოლველად ვერავის დაუთმობდა დიმიტრი უიფიანი. და რაკი საბრძოლველად იწვევდნენ, უკან არ დაიხია, ფეხს არ მოუნაცვლი, შემაგრდა და როდესაც განსაცდელის ზარის ხმა მოესმა, წინ წასდგა და გულის სიღრმეში დირსეული სიტყვა მოჰნახა ალვარ-აყრილ თავხედობის ასალაგმავად.

იმ დროის ვითარება ნათელი უნდა იყოს ჩვენთვის. საყურადღებოა, რომ საზოგადოების და მთავრობის მოურიგებლობა თავდაპირველად და ყველაზე მეტად სამშობლო ენის გარშემო ტრიალებს. ეს ასედაც უნდა ყოფილიყო. ჩვენ უკვე გვქონდა ლაპარაკი იმის თაობაზე, რომ ეროვნული თვითშემეცნება თ ვის განვითარების პირველ საფეხურზე, ყველგან და ყოველთვის ენის დაცვის საჭიროებაზე დგება. ჩვენი საზოგადოებრივობის პირველ ნაბიჯების დროს, ვორონცოვის ხანაში, ენას არა სდევნიდნენ სკოლებისა და ეკლესიებიდან, თორემ საზოგადოებრივ დაწესებულებიდან ხომ საბოლოოდ იყო იგი განდევნილი. მაგრამ ამის წინააღმდეგ პროტესტს არავინ აცხადებდა, ასე შორს ეროვნული შემეცნების მოთხოვნა არ მიდიოდა. და ამის გამო იყო თანხმობა მთავრობისა და ნორჩ ქართულ საზოგადოებრივ აზროვნების შუა. ჩვენში აზვიადებენ ჩვეულებრივად ვორონცოვის პოლიტიკის მნიშვნელობას. მომთმენი, შემწყნარებელი და შორს-მჭვრეტელი იყოვო, არ უნდა გვავიწყდებოდეს, რომ დიდი გმირობა არ იყო შეწყნარება იმ ფრთებ-შეკვეცილ სურვილებისა, რომლითაც იყვნენ გამსჭვალულნი იმ დროს მოწინავე ქართველები. მოთხოვნა ისეთი მცირედი იყო, პრეტენზიები ისეთი ზომიერი, ხოლო წყურვილი თავგანწირვისა ისეთი დიდი და უზომო, რომ გონიერ ადმინისტრაციისათვის ეკვი აღარ იბადებოდა იმის შესახებ, თუ რა შინაარსის და მიმართულების უნდა ყოფილიყო მთავრობის პოლიტიკა. მხედველობაში მისაღებია ის გარემოებაც, რომ მთავრობას ჩვენში პირდაპირი დამოკიდებულება და საქმე მხოლოდ თავად-აზნაურობასთან ჰქონდა. ამ მხრივ მთავრობის პოლიტიკა უმწვერვალესად არისტოკრატული ხასიათისაა. თავადაზნაურობას უწევდნენ ეკონომიურ დახმარებას, პრიკაზი დაუარსეს, სადაც ყმებს აგირავებდნენ და არ მიწებს. ყმების გირაოთი კაი დიდი თანხა ჩაიყლაპა აზნაურობის მიერ. მატერიალურ შემწეობას აძლევდნენ სამსახურში გამწესებით. შვილებს უზრდიდნენ გიმნაზიებში და ინსტიტუტებში. და რაკი ქართულ ენასაც არ ავიწყებინებდნენ, იდილია მთავრობის მზრუნველობისა სრული იყო და ყველანი კმაყოფილნი იყვნენ.

დროთა მსვლელობაში დგება მეორე ხანაც. გვიჩნდება ინტელიგენცია, იბადება ჟურნალ-გაზეთობა, არსდება თეატრი და ფეხს იდგამს ახალი სიტყვა-კაზმული მწერლობა. ამიერიდან გამოღვიძებულ ეროვნულ თვითშემეცნებას ლიტერატური გამოსახულება ეძლევა, ამიერიდან ეროვნული „სული“ მწერ ეულსავით უბინაო აღარ არის. თეატრსა, ჟურნალისტიკა-მწერლობაში და საზოგადოებრივ წრეებში ჰბინადრობს იგი. აქ იზრდება, ვაკაცდება, ცნობიერებას იკრეფავს. ესეც უკვე დიდი ნაბიჯია. აქ ახალი მოთხოვნა არ არის წამოყენებული. ხოლო ძველი მოთხოვნა კი საფუძვლიანად არის დასაბუთებული-დამკვიდრებული. და

ДЕКЕША

ახალციხე.

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

28 იანვარს გარდაიცვალა ახალციხის ქართველ კათოლიკეთა დეკანი მღვდელი მიხეილ ვარძელაშვილი.

ტფ. ქალაქის საგზო

28 იანვრის კრება.

კრება 9 საათზე დაიწყო ხატისოვის თავმჯდომარეობით. 21 იანვრის კრების ოქმი დამტკიცეს. **ა. ი. ხატისოვის** წინადადებათ განსვენებულ ქიარიმ-ბეგ ვექილოვის ხსოვნას ფეხზე ადგომით პატივი სცეს.

საჩივარი ი. ზ. თუთაძისა, რომელსაც ქალაქმა უსასყიდლოდ მიწა ჩამოართვა ორლოვსკის ქუჩის გასაფართოებლად, საბჭომ უყურადღებოდ დასტოვა.

თხოვნა სახლის პატრონებისა: ნინო სიდომონიძისა, იოსებ კირმელოვისა და გიორგი მამულოვასა, რომელნიც ანტონოვის ქუჩის გასაფართოებლად ჩამორთმეულ მიწისთვის სასყიდელს თხოულობენ, საბჭომ საბოლოოდ ვერ გადასწყვიტა, რადგანაც ხელთ არა ჰქონდა საკმაო ცნობები და ბევრი საიურიდიო საკითხიც გამორკვევას მოითხოვდა. თხოვნა საბჭომ გადასცა საიურიდიო კომისიას და დაავალა, ჩამორთმეული მიწები აუცილებლად დაათვალიეროს და ისე წარმოუდგინოს თავისი აზრი.

ა. ი. ხატისოვმა აცნობა საბჭოს, რომ ნება დართეს ტფილისის ქალაქის თვითმმართველობას, წელს დეკემბერში ტფილისში მოიწვიოს საეკონომიკო ერთეულეთა მოწყობის საქმის მოღვაწეთა მეშვიდე კრება.

კრების მომწყობ კომიტეტში საბჭომ თავის წარმომადგენლებად აირჩია მ. ვ. ლუნკევიჩი და ტ. ა. ენფიანჯიანცი. ქალაქის გამგეობის მხრით ტექნიკოსი—მ. ბ. ოდანჯანოვი.

გეგმა და პროექტი კახეთის რკინის გზის სადგურებისა: საქონლისა და მასალათა გამნაწილებელ-მიმწოდებლისა, რომელიც ნავთლუღში უნდა ააგონ, საბჭომ თავის მხრივ დაამტკიცა.

მცირე კამათი გამოიწვია ,ხტრახანის მიწების გაყიდვის საკითხმა. ეს მიწები ქალაქს განსვენებულმა შამხაროვმა უანდერძა. ქალაქის საბჭომ კარგა ხანია გადასწყვიტა, მიწა გაყიდოს, რადგანაც სიშორის გამო მისი მოვლა საძნელოა. მყიდველებიც არიან—ეხლანდელი მოჯარადრენი. გამგეობამ საბჭოს წარუდგინა ამ მიწების გაყიდვის პროექტი, რომლითაც მოჯარადრეებს ნება ეძლევათ, მიწები გამოისყიდონ იმავ წესით, როგორც ეს ნაძალადევში მოხდა. საბჭომ პროექტი მოიწონა.

უკამოოდ ჩაიარა საკითხა ვაკეში ბებუთოვის ადგილის დაგეგმის შესახებ. თ-ლს ბებუთოვს ქალაქის გამგეობისთვის წარმოუდგენია თავის მიერ შედგენილი პროექტი დაგეგმისა და მისი დამტკიცება უთხოვნია.

ხმოსნებმა აღნიშნეს ის დიდი მნიშვნელობა, რომელიც აქვს ადგილების წესიერ დაგეგმას, ქუჩების სიგანის ნორმის დაწესებას და სხვას და სურვილი გამოსთქვეს, ქალაქის გამგეობამ თვით შეადგინოს დაუსახლებელ ადგილების დაგეგმის გენერალური პროექტი, რომლითაც არა მარტო ვაკელები, საბურთალოელებიც იხელმძღვანელებენ.

საბჭომ ეს აზრი მოიწონა და პროექტის შესადგენად გამგეობას სამის თვის ვადა მისცა.

სამღვდელოეგის კრება

29 იანვარს კრებაზე სამღვდელოებამ მოისმინა საქართველოს საეპარქიო საბჭოს შუამდგომლობა. საბჭო თხოულობდა ყოველ-წლიურად 500 მან. გადადებას სანთლის ქარხნის შემოსავლიდან სამრევლო სკოლების სამაზრო ინსპექციის შეანახად. კრებამ მხედველობაში მიიღო, რომ ამ საგნისთვის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შორის, მოხდა ერთი ამბავი, რომელიც დამახასიათებელია შორს გადახვეწილ ადამიანთა მდგომარეობის სულისკვეთებისა. ქართველმა ჯარის კაცმა თევდორე ბაკურაძემ რამდენიმე კაცი მოჰკლა და თითონაც თან გადაჰყვა.

თედო ბაკურაძე, საარტილერიო 33 ბრიგადის ჯარისკაცი, ამა წლის იანვრის ექვსს, დარაჯად დგომის დროს, გაქცეულა და ოან წაუღია იარაღი, სხვათა შორის ნაგანის სისტემის რევოლვერი. ბაკურაძის გაქცევის შემდეგ, თევზმეტ იანვარს, ქუჩაში მოჰკლეს იმავე ბრიგადის ფელდფებელი ე. პოლივკინი, რომლის მკვლელიც მაშინ ვერ აღმოაჩინეს.

დღიდან გაქცევისა, ბაკურაძეს გაფაცეებით ეძებდნენ, თურმე, მაგრამ ვერსად ეპოვნად. ბოლოს, 18 იანვარს, როდესაც საარტილერიო ბრიგადის კაპიტანი ვ. კრიტსკი ყაზარმიდან გამოსულა, ბნელში ვიღაც შეუმჩნევია. მისულა უცნობთან და დაუნახავს თ. ბაკურაძე. კაპიტანს უთქვამს: ამ საათში წადი ყაზარმაში. ვიცი ესა და ეს გამოქცეული ჯარისკაცი ხარო. ბაკურაძეს უცებ რევოლვერი უძვრია და გულში დაუცია კაპიტანისათვის. ვ. კრიტსკის ყაზარმაში შევარდნა მოუსწრია და იქ დაუყვირნია: მიშველეთო. გამოცვივნულან ჯარის-კაცები, მაგრამ ბაკურაძე ვეღარსად უპოვნიათ.

პოლიცია და ჯარისკაცები პორუჩიკ გერასიმოვის მეთაურობით დიდხანს ეძებდა ბაკურაძეა. ბოლოს ვიღაცას ეთქვა, არხში დაიმალაო. შესულიყვნენ დიდ არხში, მოეძებნათ ყველგან, მაგრამ ვერ ეპოვნათ. სწორედ გამოსვლისას თ. ბაკურაძეც გამოვარდნილიყო და დაიწყო რევოლვერის სროლა. სროლამ დიდ ხანს გასტანა თურმე, თ. ბაკურაძეს რამდენჯერმე დაუცლია და გაუტეხია რევოლვერი. ბოლოს ერთ ჯარის-კაცს მოუკლავს ბაკურაძე და „ბრძოლაც“ გათავებულა.

გარდა ზემოხსენებულ კრიტსკისა, ბაკურაძეს სროლის დროს მოუკლავს ჯარის-კაცი ტიმკინი და მძიმედ დაუჭრია პორუჩიკი გერასიმოვი.

მოკლულ ბაკურაძისთვის ჯიბეში უპოვნიათ რამდენიმე ბარათი. ოთხი-ხუთი ქართულად დაწერილი, ხოლო ერთი რუსულად: ამა და ამ დროს ფელდფებელი პოლივკინი მოვკალიო. ქართულად რა დაუწერია, გამორკვეული არ არის.

თედო ბაკურაძე ახალგაზდა ჯარისკაცი ყოფილა, 1911 წელს გა-

როდესაც მეოთხმოციან წლეებში, პოლიტიკური კურსი შეიცვალა რადიკალურად დ ა შკარად დაუწყეს დევნა ქართულ ენას, ჩვენი თავად-აზნაურული ინტელიგენცია იმდენად შეიარაღებულია, რომ უკვე მეცნიერულის არგუმენტებით შეუძლია თავისი მოთხოვნის დაცვა. ამ ძრივ ფრიად საგულისხმოა აზნაურობის შუამდგომლობანი იმ დროის, როდესაც რეაქციამ განიზრახა 1881 წლის სასკოლო გეგმის გაუქმება. აღნიშნული შუამდგომლობანი, რომელთა შესახებ უფრო ვრცლად სხვაგან მქონდა ლაპარაკი, მიუხედავად თავიანთი გულუბრყვილო ხასიათისა, ვრცლად ეხებიან სასკოლო საქმეს, ჩვენში და მთავრობის საყურადღებოდ აღდგენენ არა მარტო სახალხო სკოლების პროგრამას, არამედ საშუალოსაც, როგორც საერო, ისე სასულიერო უწყებისა. პრაქტიკულად ამ შუამდგომლობიდან, რასაკვირველია, არაფერი გამოდიოდა. საზოგადოება მხოლოდ რწმუნდებოდა, რომ უუქვეშევრდომილესი შუამდგომლობის ძალით გარემოება ოდნავადაც არ იცვლებოდა.

რატომ ხდებოდა ეს? ვინ იყო დამნაშავე? დამნაშავე, რასაკვირველია, მოხელე იყო. მოხელეს უნდა მოეთხოვოს ანგარიში, მოხელემ უნდა გაგვცეს პასუხი თავის უკანონო მოქმედებაშიო. ყველა კარგი, ხოლო მოხელეს ვიდა მოსთხოვს ანგარიშებს, ვინ იქნება ის გაბედული, თავზე-ხელაღებული ადამიანი, რომ შეეგბრძოლოს მთავარ-მართებელისთანა, ან ეგზარხოსისთანა მოხელეს? თავად-აზნაურობა? არასოდეს. თავად-აზნაურობა თუ რასმეს ითხოვს უუქვეშევრდომილეს თხოვნის ფორმით ითხოვს, პირის-პირ იგი არავის შეეტაკება. არც გაბედულება აქვს ამისი, არც ტრადიციები, არც უნარი, არც ღირსება. ინტელიგენცია? არა. ინტელიგენციის ძალა ჯერ მომწიფებული არ არის. ინტელიგენცია ჯერ დაშორებულია ხალხს. მას უფრო თავად-აზნაურობასთან აქვს კავშირი. და ისიც ცმაყოფილდება იმ მოხსენებებით, რომელთაც სთხოვს თავად-აზნაურობა მოხელეთა ბოროტ-მოქმედების ასალაგმავად. ხალხი? ხალხს

ჯერ თავისი სიტყვა არ უთქვამს და ჯერ კიდევ დიდ ხანს იქნება დადუმებული. მაშ ვინ? ვის არის ხმის გაცემი? შერკინილ და შეურაცყოფობის დროს ამას ვინ აღიძაღლეს, ვინ დაამშვიდებს აღშფოთებულ სინიდისს გაბედულის სიტყვით და ვინ ჩანეოგავს აღშფოთებულ გულში იმედს და სიხარულს? ეს არის დიმიტრი ყიფიანი.

დიმიტრი ყიფიანი? დიმიტრი ყიფიანი ხომ ლოიალიზმით გაძსკვალული, ზომიერი აზროვნების ადამიანია. იგი ხომ ორმოცი წელიწადი სახელმწიფო სამსახურში იწვრთნებოდა და კარგად იცის „სუბორდინაციის“ ფასი და მნიშვნელობა. დიმიტრი ხომ დაჯილდოვებულია ორდენებით, მაღალ ხარისხით, წითელ ლენტით, რომელიც ასე ლამაზად ამშვენებდა მის ძველს სადღესასწაულო დღეებში. დიმიტრი ხომ საპატიო მზრუნველადაც იყო, წინამძღოლადაც, ქალაქის თავადაც და ახლა ხომ იგი საოცა-და-ათი წლის მოხუცია, ქადარით ძორთული. და ეგეც არ იყოს, დიმიტრი არ იყო, რომ აი ეხლახანს რამდენი პირადი მწუხარება დაძცირება და გაჭირვება აიტანა? და ნუ თუ ეს დამსახურებული, მოხუცებული და დინჯი ადამიანი, რომელსაც ყველაზე მეტად მყუდრო და აუშფოთველი სიბერე ეკუთვნოდა, ხუ თუ ეს კაცია ის მეომარი, ის მებრძოლი, რომელმაც ახალგაზდასავით, თავ-დავიწყებამდე, საქვეყნო საქმე უნდა იდვას კისერზე და ამ საქვეყნო საქმის გულისათვის ხიფათს და განსაცდელს მისცეს თავი? დიაღ, ეს არის დიმიტრი ყიფიანი.

და სწორედ ამ ამბავის მოთხრობას შეუდგებით ამ ჟამად. და უნდა ვეცადოთ, რომ აქ ყოველივე გაშუქებული იყოს, ბუნდოვანი, გამოურკვეველი არა დარჩეს-რა. ვამბობთ ამას, რადგან ჯერ ხნობით ეს საგანი საკმარისად ნათელი არ არის, არ არის ნ. თელი, ასე ვსთქვათ, ფსიხოლოგიურად. ფაქტები ვიცით, ხოლო მათი განმარტება ვერ მოგვიხერხებია. ადვილი სათქმელია, ვსთქვათ: ვაშა მოხუცს გაბედულების და ვაჟკაცობისათვის, ხოლო ადვილი გასაგები არ არის, როგორ, რანაირად ძოხდა, რომ მეცხრაძეტე საუკუნეში, გადაგვარების და ძორჩილების ხანაში, ადამიანს აღძოაჩნდეს თვისებები ძველ გმირისა, უწინდელ მამულისშვილისა, თავისუფლების და ბრძოლის ატმოსფერაში აღზრდილისა? ადვილი სათქმელია, დიმიტრი ყიფიახძა გვასახელა, ხოლო ადვილი გასაგები არ არის, საიდამ, როგორ აღძოაჩნდა დიმიტრი ყიფიანს „დიმიტრი თავ-დადებულის“ ხასიათი და თვისებები? აი სად არის სიძნელე ამ პრობლემისა. აი რა უნდა იყოს გარკვეულ-გაშუქებული, ვისაც უნდა ამ პრობლემის გადაწყვეტა...

მაგრამ თეორიული მსჯელობით მიზანს ვერ ძივაღწევთ. მოქმედების აზრი თვით მოქმედებიდანვე გამოსქვრეტს. თუ დოკუმენტალური მოქმედება ნათელს არა ჰყოფს მასში ჩართულ აზრს, დრამა გაუგებარი დარჩება ჩვენთვის, რამდენიც გინდა მჭერმეტყველი მონოლოგი ჩააკეროთ შიგა და შიგ. ცხოვრების დრამაც ამგვარია. მოქმედნი პირნი მოქმედობენ და არც კი ჰგრძნობენ, რა დრამატიზმით აღსავსეა მათი მოქმედება, მკვლევარი კი, მანძილზე დაშორებული, გრძნობს ამ დრამას, ამ სტიქიურ შეხლას სხვა-და-სხვა ძალთა, რომელთა შეგნება ხშირად არც კი აქვთ მომქმედ პირთ. დიმიტრი ყიფიანის ცხოვრების დრამაც ძიოლოდ მის მოქმედებიდან, მის ნებისყოფის ამოძრავებიდან გამოსქვრეტს. მაშ მოუბრუნდეთ ფაქტებს.

1885 წ. როგორც ვიცით, დიმიტრი ყიფიანი არჩეულ იქმნა წინამძღოლად იმერეთის თავად-აზნაურობის მიერ. ჩვენ უკვე ვიცით, დიმიტრის რა მხურვალედ მიულოცა ამის გამო ილია ჭავჭავაძემ, თითქოს ჰგრძნობდა, რომ დიმიტრი ბედისწერას ადვილად არ დაეძორჩილება და აღსასრულს თავიდან არ აიცილებდა. იმავე ხანებში საქართველოში ჩამოვიდა ყოფილი ნამესტნიკი, დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოოზის ძე. საზოგადოება, რეაქციის მძვინვარებით შეწუხებული, დაჰნატროდა დიდი მთავრის ნამესტნიკის დროს, და ეხლა მთავრის ჩამოსვლით ისარგებლა და აგრძნობინა დიდ მთავარსაც და

ნება 10 მან., რომლის გადახდაც შეიძლება სამი წლის განმავლობაში.

4. მიიღოს მონაწილეობა მომავალ კავშირში და ამისათვის აირჩია უკვე რწმუნებული ერთ-ერთ ამხანაგობის წევრთაგანი.

5. რაკი ამხანაგობის უმეტეს წევრებს სჭირდებათ სესხი უფრო გრძელვადიანი ბაღის გასაშენებლად, ამიტომაც დაავალა გამგეობას ითხოვოს სახაზინო ბანკიდან ძირითად თანხად კიდევ 1000 მ. და მოკლე ვადიანი 4000 მან.

6. სარგებელი გაცემულ ფულზე წევრებისთვის ჯერ-ჯერობით დარჩეს ისევ 12 პროცენტი.

კრება გათავდა საღამოს ხუთ საათზე. მადლობით დაჯილდოვა მოთავეები და კმაყოფილი დაიშალა.

დიმიტრი დიასამიძე.

P. S. ვსარგებლობ დროით და მოვალედ ვსთვლი ჩემ თავს ვაცნობო გორის მაზრის საკრედიტო და შემნახველ-გამსესხებელ ამხანაგობებს შემდეგი: ზოგიერთ პირებმა ვიკისრეთ კავშირის მოწყობა. რომელი ამხანაგობაც მოინდომებს მონაწილეობა მიიღოს კავშირში, წლიურ კრებაზე უნდა აირჩიოს რწმუნებული (500 წევრზე ერთი). და მერე გვაცნობონ გვარი და სახელი რწმუნებულისა ამ მისამართით: სადგური ქარელი. (ჩემ სახელზე) ან სადგური გომი—გიორგი მაჭარაშვილს. დღე და ადგილი კრებისა ცალკე იქნება გაძოცხადებული. ეხლა იმედი მაქვს რომ გამგეობის წევრნი ყურადღებას მიაქცევენ ამ სიმპატიურ საქმეს და ეცდებიან რიგიანი პირნი აირჩიონ რწმუნებულებათ.

დ. დ.

ბალკანეთის ომი

დეკეშები.

28 იანვარი.

სოფია. კერძო ცნობებით, ოსმალეთის ჯარი ადრიანოპოლის მარჯვენა ფრონტიდან გამოვიდა, მაგრამ ბულგარებმა უკუაქციეს.

სოფია. 26 იანვარს ბულაირის წინ ოსმალებმა ბულგარებზე იერიში მიიტანეს. ფიცხელი და თავგახწირული ბრძოლა გაჩაღდა. ბულგარებმა ეანდევნეს ოსმალები ბულაირის სიძაგრეებისაკენ. მოკლული და დაჭრილი ძრავალია. ოსძალელ ტყვეების სიტყვით, ოსმალეთის მხრივ იბოძოდა ექვსი დივიზია. ღამით ოსმალებმა ძოიყადინეს მარკიოს მიდამოებში ჯარი გადძოესხათ, ნაპირს მიადგა 20 გემი. როგორც კი ოსმალეთის

ქვეითი ჯარი ნაპირზე გადმოვიდა, ბულგარები დაეცნენ. ოსმალების დანაკლისი საგრძნობია. გემებმა ზღვაში გასცურეს.

ადრიანოპოლს ყუმბარებს უშენენ. ჯარი და მცხოვრებნი ერთი უბნიდან მეორე უბანში გარბი-გამორბის. ოსმალებმა ამაოდ სცადეს იერიშის მიტანა. დაჭრილთა და მოკლულთ შორის შავკანიანებიც არიან.

პოდგორიცა. 27 იანვარს, დღისით ჩერნოგორელებმა, სისხლის მღვრელ ბრძოლის შემდეგ, აიღეს დიდი ბარდანიოლის სიმაგრე.

პორტ-საიდ. ოსმალეთის ჯავშნიანი გემი „ჰამიდიე“ შუაღამისას ხმელთა შუა ზღვაში შეეცურდა.

სოფია. ბულაირთან ბრძოლაში ოსმალებს დიდი ზარალი მოუვიდა. მოკლული ჰყავთ აუ-რებელი მეომარი, მათ შორის 20 ოფიცერი. ბულგარებს დაუჭრეს 412 ჯარის-კაცი ᲦᲔ 5 ოფიცერი. მოკლულთა რიცხვი გამორკვეული არ არის. ბულგარებმა ოსმალების დროშები, ზარბაზნები და სურსათი ხელთ იგდეს.

სტამბოლი. ოფიციალურის ცნობებით, 27 იანვარს ოსმალებმა დაიჭირეს გამაგრებული პოზიცია დერკოსთან. ოსძალეთის ჯარი, რომელიც ბარკიოსთან გადმოვიდა, ბულგარებს შეებრძოლა. ბულგარებს ძოუკლეს 200 ჯარის-კაცი და ერთი ოფიცერი ტყვედ წაიყვანეს.

ბაზეთებიდან.

გალიპოლის ნახევარ კუნძულზე. 24 იანვარს გალიპოლის ნახევარკუნძულზე მოდდა სისხლის მღვრელი ბრძოლა, რომელიც ოსმალების სრული დამარცხებით გათავდა. ბრძოლა ღამის ორ საათზე დაიწყო და სამ საათს გაგრძელდა. ოსმალების მარქაფი ჯარი, რომელიც სოფ. მერეფტე მი იდგა, როდესაც ბრძოლის აძაავი მიუვიდა, საჩქაროდ დაიძრა სოფ. კავაქ-სუსკენ საშველად, მაგრამ უძთვარო ღაძეში ხინ შეეფეთა ბულგარელების ძლიერ ჯაოს და მცირე შეტაკების შემდეგ უთავბოლოდ გაიქცა. ბულგარელები კვალ და კვალ მიჰყვნენ დაძარცხებულ ოსმალებს და ზედი-ზედ აიღეს ს. შარკოო, მერეფტე, კავაქ-სუ და ქ. ბულაირი. ბრძოლაში ძონაწილეობას იღებდა 40.000 ბულგარელი; ოსმალების ჯარის რაოდენობა გამოურკვეველია, მას მეთაურობს ცნობილი ეხვერ-ბეი. აძრიგად მარმარილოს ზღვის ნაპირი ქ. როდოსტოდან ქ. გალიპოლამდე ბულგარელების ხელ მია.

კავაქი და ბულიაირი გალიპოლის ნახევაო-კუნძულზე მდებარეობს, 30

თ. დონდუკოვსაც, რომ მისი სიძპატიები პიოველის ძხარეზეა, დონდუკოვის პოლიტიკას კი იგი ჰგმობს. ყოველივე ეს გამორკვა იმ სადღესასწაულო დახვედრაში, რომლითაც მიეგებენენ ამერ-იერლის თავად-აზნაურობა დიდ მთავარს. თ. დონდუკოვი თითქოს განძარტოებული დაოჩა,—ყველანი გარს ეხვევოდნენ და ელოლიავებოდნენ ძვიოფას სტუმარს. დიმიტრი ყიფიანიც ხნეობრივად ისევ გამოკოცხლდა. ნეტარხსენებული წარსულის ილუზიები და იდილიები თითქოს ისევ გაძოკოცხლდნენ და გულს იმედით ავსებდნენ. მაგრამ სტუმარ-მასპინძლობა ხომ გულის გასაქარვებელი დროს გატარებაა. სინამდვილე კი, მრისხანე და სასტიკი, უფრო ძიუკარებელი და წარბმეკრულია. სადღესასწაულო სიტყვები, როძელთაც ერთ დიდ გვამს ეუბნებოდნენ, მეორე დიდ გვამის გულს ისარივით ერკობოდნენ. ქებათა-ქება, შესხმა და სიხარული, როძლითაც ერთს ეგებებოდნენ, მეორეს შავ და ბოროტ ფიქრებს უღვიძებდა. ამ ბოროტ ფ ქრებში თითქოს წინასწარ ყოველივე აწონ-დაწონილი იყო და შემზადებული შურის-ძიების გეგმა. მართლაც, არ გასულა დიდი ხანი ამ ამბების შემდეგ და თ. დონდუკოვ კორსუკოვმა მოსთხოვა დიმიტრი ყიფიანს ანგარიში მისი მოქმედებისა, ძოაგონა ძველი ამბებიც, დიმიტრის შეტაკება ოლქის მზრუნველ იანოვსკისთან და საბრალმდებლო ოქმი შეუყენა. დიმიტრიმ პასუხი არ დაუგვიანა თ. დონდუკოვს. ხოლო სანამ ჩვენ ამ პასუხს განვიხილავთ, უნდა აღვნიშნოთ 1884 წელს ახალი ექგზარხოსის, პავლეს ჩამოსვლა საქართველოში. ამ ეგზარხოსს ვიგონებთ იმიტომ, რომ მის ჩამოსვლით იანოვსკის ᲦᲔ დონდუკოვის დუუმვირატს“ მიემატა ექზარხოსიც ᲦᲔ ამრიგად შესდგა ძლიერი ბოროტი ძალა. ქართულ ეროვნულ იდეის აღმოსაფხვრელად,

ექზარხოსის ჩამოსვლის დღეს მას სიტყვით მიჰპართა დიმიტრი ყიფიანმა და ჩვეულებრივი მისალმებისა და ივერთა ეკკლესიის დამსახურების აღნიშვნის შემდეგ, უთხრა შემდეგი: „სემნარიაში მცირე ადგილი აქვს

ვერსის მანძილზე ქ. გალიპოლიდან, სადაც ვადამწყვეტი ბრძოლა უნდა მოხდ ს. თუ ეს ქალაქიც ასევე მალე აიღ ეს მოკავშირეებმა, დარდანელის ციხის ბედიც გადაწყვეტილი იქ ება, რადგან მას ევროპის სანაპიროდან ვეღარაფერი დაიცავს.

ბულგარეთის საომარი გეგმა.

გერძანული სამხედრო ავტორიტეტები ბულგარეთის საომარ გეგმას ძეტად მოსაზრებულად სთვლიან. ყველა ერთხმად აღიარებს, რომ ქ. გალიპოლის აღება გზას გაუხსნის გამარჯვებულთ დარდანელის ციხისკენ, როძლის ბედიც ძალე გადაწყდება. როდესაც ევროპის ძხარეს დარდანელის სიმაგრეები დაეხობა, ბულგარელები სულ ადვილად მოუღებენ ბოლოს აზიის მხრის ციხეებსაც და მათ შეძლებას მისცემენ საბერძნეთის ფლოტს დარდანელის სრუტე თავისუფლად გაიაროს და ზღვიდან მიადგეს სტამბოლს.

სკუტარის ალყა.

მეფე ნიკოლოოზის ხელმძღვანელობით დაიწყო სკუტარის ციხის საერთო იერიში. ბრძოლაში მონაწილეობას იღებს 3,000 მალისორი. ადრიანოპოლის საერთო იერიში დანიშნული იყო 29 იანვრისთვის.

ადრიანოპოლის ალყა.

ადრიანოპოლის გარშემო განუწყვეტელი ბრძოლაა. მოკავშირეთა არტილერია დიდ ზიანს აყენებს, როგორც ციხეს, ისე ქალაქს. ყუმბარებისაგან ქალაქს რამდენიძე ადგილს ცეცხლი გაუჩდა. განსაკუთრებით ძაჯვედ მოქეედებს სერბიის საცეხოვანო არტილერია, რომელმაც იურომის მთიდან საშინელი სროლა აუტეხა ციხის სამხრეთ ნაწილს და ძიწასთან გაასწორა ძისი სიძაგრეები. ოსძალების ზარბაზნები დრო გაძიშვებით უპასუხებენ, რაც სრულიად ხიხააღმდეგია ძათი ჩვეულებისა, რადგან წინად ერთი კაცის დანახვაზედაც კი სამინელ სროლას ასტეხდნენ ხოლმე; ალბად ტყვია-წამალს იზოგავენ. მოკავშირეთა ქეეითი ჯარი ბეჯითად ძიწყვეს წინ და იქეოს ისეთს ადგილებს, საიდანაც შეძლებენ ციხის საზოგადო ,ერიძი უნდა დაიწყოს. ბულგარეთის მთავარ-ძტაბის გეგმით აოტილერიის სროლა გარგრძელდება ძანაძდე, სანამ საკმაოდ არ შეძხადდება ნიადაგი იერიშისთვის. რადგან ადრიანოპოლ მი შენობების უმეტესობა ფიცრულია, ბულგარელებს იმედი აქვთ, რომ სროლისაგან მთელს ქალაქს ცეცხლი ძოედება. ეს მოლოდინი რაძდენადძე კიდეც გაძართლდა—სამხრეთის უბანს

ეს მეორე დღეა ცეცხლი უკიდია. ზარბაზნების სროლა იმდენად ძლიერია, რომ ოცი ვერსის მანძილზე, მუსტაფა-ფაშაში გრძნობენ ნიადაგის ზანზარს. მოკავშირეთა მარჯვე სროლა იმით აიხსნება, რომ დროებითი ზავის დროს მათ ბლომად მოიტანეს უცხოეთიდან მძიმე, საალყო ზარბაზნები. „რეიტერის სააგენტო“ იუწყება, რომ ბულგარელებმა ორი დღის განუწყვეტელი სროლის შემდეგ წინადადება მ.ისცეს ციხის უფროსს, დაგვნებდიო. ჯერ არ იციან, რა პასუხი გასცა შუქრი-ფაშამ.

ბალკანეთი და ევროპა

დეკეშები.

ვენა. პეტერბურგიდან დაბრუნდა პრინცი მოგელლოე. ხმებია, პრინცი ფრანც-იოსიფს საკუთარის ხელით გადასცემს ხელმწიფე იმპერატორის წერილს.

სტამბოლი. დიდ ვეზირად ნამყოფი ხაკი-ფაშა სპეციალურ მინდობილობით მიემართება ვენას, პარიზს, ბერლინსა და ლონდონში.

გაზეთებიდან.

ოთხ სახელმწიფოს შეკითხვა.

ვენიდან იუწყებიან, რომ გერმანია, ავსტრია, ინგლისი და იტალია ბულგარეთის მთავრობას შეეკითხნენ, ოა მიზნით შესწყვიტეთ საძშვიდობო მოლაპარაკება, ან შესაძლებელია თუ არა მისი განახლება ოსძალეთის ახალი პასუხის ნიადაგზეო. ამ შეკითხვას არ ძიეძხრო თუომე რუსეთი და საფრანგეთი.

ავსტრია და ჩერნოგორია.

ავსტრიის დიპლომატიური წრეები აშკარად აცხადებენ, რომ ჩერნოგორიის ცდა სკუტარის ასაღებად უნაყოფოდ ჩაივლის, რადგან სულ-ერთია, ეს ქალაქი ალბანეთის ავტონომიის ფაოგალში უნდა შეევიდეს და ამიტომ მის ასაღებად შეეიარაღული მსხვერპლი უაზრობაოო. აძის პასუხად ჩერნოგორიის რწმუნებულს ძიუშკოვიჩს უთქვამს:

— ჩერნოგორია დარწმუნებულია, რომ იგი მალე აიღებს სკუტარის და შემდეგ უოძრად არავის დაუთმობს ძას. სკუტარი საჭიროა ჩერნოგორიისათვის როგორც პოლიტიკურისა, ისე ეკონომიური ალოოძიებისათვის. ძამასადაძე, ჩერნოგორიის თავის განზრახვაზე აგოე ადვილად ხელს ვერავინ აიღებინებსო.

ოოძ აღძოჩიდეს აღხიმნულ ფორძულის ელემენტთა შორის ხინააღძდეგობა და ძოურიგებლობა, ძაშინ ოაღა? რუსეთის ხაკონალიზძიც ხოძ აღიარეს ამ ტრიადას? ხოლო ამ ნაციონალიზმს ხოძ ოუსეთის ეკკლესია აქვს სახეში და რუსეთის ხალხი და საამოძლო. ღვთის სიყვაოული და საამოძლოსათვის თავდადება ხომ რუსეთის ნაციონალეოის ფეოადებით აქვს ძეღებილი! ეროოეს ადოიე, ამკარაა, როდესაც დიმიტრი ყიფიანი სემენარიებსა, ქართულ ენის ᲦᲔ ყირვა-ლოკვის შესახებ ელაპარაკეოდა ექ ხარხოსს, ძას ქართული ეკკლესია ჰკონდა სახეში და თავდ-დეკოიანა ხედაც ოოას იტყოდა, თუ სახე ძი არა ჰკოხოდა საქართველო ᲦᲔ ძისი სვე-ბედი. ამკვარად შეუძლებელია ოოსებითი, ძიხაგანი ᲦᲔ ხიხააღძდეგობის დაფარვა, როძელიც არსებობს სახელმწიფოებრივ ხაციონალიზძის ᲦᲔ ქართულ ეოოვნულ ინტერესთა შორის. და სწორედ ამ ᲦᲔ ხიხააღძდეგობის აღიარებიდან წარძოიშვა ბეადეგში, ჩვენს დროში, მოთხოვნა განსაკუთრებულ ეოოვნულ ოოგანიზაციის დაწესებისა ქართულ ეროვნების დასაც�-ყად. ძაგრამ ეს ᲦᲔ ხიხააღძდეგობა გასაგები, ძიუცილებელი და ამკარა გახდა ჩვენთვის, ხოლო არ იყო ამკარა ქართულ ეოოვნულ შეძეცნების გახვითარების ის ხანაში, ოოდესაც საამოძლო ენის საკითხი იყო თაკი და ბოლო ეროვნულის ბოოგრაფიისა. ეროვნულ-უფლებრივ დაწესებულებათა საკითხი არ იყო არც ძოძღიფებული, არც წამოყენებული, და ამიტომ ᲦᲔ ხიხააღძდეგობა იმ თვალსაზრისით არც კი სრნდა. არ სრნდა რადგან ჩვეი ოოღვაწენი დარწმუნებულნი იყვნენ, როძ თვითმყრობელობის რეჟიმსაც შეეძლო შეწყნარება ქართველთა მარტივ მოთხოვნილებებისა, რომელიც ორ საგანს შეადგენდა: ქართულ ღვთის მსახურებას ეკლესიებში და ქართულ ენას სკოლებში. წინად ამ მარტივ მოთხოვნას იწყალრებდნენ, მაშასადაძე ახლაც შეეძლოთ შეწყნარებოო. და თუ არ იწყნარებენ, ეს პოლიტიკური რეჟიმის ბრალი კი აო არის, არამედ ამ რეჟიმის ბოროტ და დაბრმავებულ მსახურ-მოხელეებისაო.

დათძობილი ქართულ ენას, ასე ოომ სემენარიაში კურს დამთავრებული ძღვდელი ხშირად არც კი იცხობს ქართულ ეკკლესიის ისტორიას და უჭირს კიდეც კითხვა ქართულ ლოცვებისა და საეკკლესიო ხიგნებისა... აღარ ვამბობ იმას, რომ აო არსებობს ქადაგეა, რაიცა ისე შველის სარწმუნოების განძტკიცებას, მწყემსის სამწყოსთან სულიერ დაკავშირებას. ვაძლევ თავს ნებას და ვაწუხებ თქვენს ძყურეს ძთავოულ ყურადღებას იძ ცადი ჭეშმარიტების მიხედვით, რომ ხალხს, რომელსაც აქვს მრავალ-საუკუნეთა სახელოვანი წარსული, არ შეიძლება ძოეთხოვოს დავიწყება იმისი, რადგან ანდერძი ჩვენია მამ.-პაპათა, ჩვენი ისტორიისა აოის—ერთგულება ღვთისა, ქვეშევრდომობა ხელმწიფე იმპერატორისა და სამშობლოსთვის თავდადება. ჩვენ, ეხლანდელი შთა. ძოძავალნი იმ ხალხისა, ძოსულნი თქვენთან, როგორც ჩვენს მწყემს-ძთავართან, რომ მოგიოლოცოთ მშვიდობით მობრძანება და ძივიდოთ თქვენი მეუფეობისაგან ლოცვა-კურთხევა, გთხოვთ დაგვიანლოვოთ, გაგვიცნოთ, გაიგოთ ჩვენი ჭირ-ვარამი ᲦᲔ ლმობიერად მოექცეთ ჩვენს სისუსტეს და ნაკლულევანებას. ჩვენც ჩვენის მხრით ავასრულებთ თქვენს დარიგებას, რადგან ღრმადა ვვწამს, რომ იგი მიმართული იქნება ქართველი ხალხის სულიერი მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად“.

ამგვარად დიმიტრი ყიფიანი კიდევ ერთხელ იგონებს იმ ისტორიულ ფორმულას, რომელშიაც ისახებოდა პოლიტიკური აზროვნება ქართველ თავად-აზნაურობისა: ერთგულება ღვთისა, ქვეშევრდომობა იმპერატორისა და სამშობლოსათვის თავდადება. დიმიტრის ღრმად სწამდა, რომ ამ ფორმულის ელემენტებს შორის სრული ჰარმონია და თანხმობაა. ქვეშევრდომობა არ ეწინააღმდეგება სამშობლოსათვის თავგანწირვას. საქართველო და რუსეთის თვითმპყრობელობა ერთმანეთს აძლევენ ხელს და ურთიერთის საფუძვლად ისახებიანო. აი ამ აზროვნების აღიარებაშია კვანძი დიმიტრი ყიფიანის სიცოცხლის ტრაგედიისა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ᲓᲔᲙᲔᲛᲑᲔᲑᲘ

(დეკემბათა პეტერბ. სააგენტო)

28 იანვარი.

ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠ-ᲒᲐᲠᲔᲓ

რევოლიუცია მექსიკაში.

მექსიკა. რესპუბლიკის პრეზიდენტი მადერო და მინისტრები შეხიზნულნი არიან საეროვნო სასახლეში, რომლის ირგვლივაც ბრძოლა სწარმოებს. სამხედრო მინისტრი დაჭრილია. რევოლიუციამ სხვა ადგილებშიაც იფეთქა.

მექსიკა. მექსიკის ფაქტიურ დიქტატორად ველიქს-დიასი არის. ხელთ უპყრია ოთხი თოფხანა და წამლის საწყობები. მადერომ და მინისტრებმა მიატოვეს საეროვნო სასახლე. ქალაქში სიმშვიდეა. ხმები დადის, ღამე 250 კაცი მოუკლავთ. დაჭრილია რამდენიმე ასი კაცი. მადერო ოჯახობით ზღვისკენ გაიქცა. ხიდები გადამწვარია.

მსოფლიო პატრიარქის არჩევა.

სტამბოლი. მსოფლიო პატრიარქად აირჩიეს ქალკიდონიის მიტროპოლიტი გერმანი.

ᲘᲐ�პᲝᲜᲘᲐ.

ტოკიო. სა-იონ-ძის უარი შეუთვალა კაცურას, რომელიც სთხოვდა, გავლენა იქონიე კონსტიტუციონალისტებზეო. ამის გამო იმპერატორმა სასახლეში დაიბარა და სთხოვა პარლამენტის საქმის გართულებისათვის ხელი შეეშალა.

25.000 კაცის მიტინგი მოხდა. მიტინგმა პროტესტი გამოუცხადა კაცურას და მის ახალ პორტას. ორატორები ხალხს კლანებთან საბრძოლველად მოუწოდებენ. ნაციონალისტთა პარტიამ ყოველივე გავლენა დაჰკარგა, რადგანაც ბევრი წევრი გამოეწერა. კონსტიტუციონალისტებმა უკან არ წაიღეს თავისი წინადადება, რომლითაც მთავრობას უნდობლობას უცხადებდნენ. პარლამენტის სხდომები მესაძედ შეაჩერეს 3 დღით. პარლამენტის წინ შეგროვილმა მრავალ - რიცხოვანმა ბრბომ წინაადმდეგობა გაუწია ცხენოსან პოლიციას. არის მოკლული და დაჭრილი. ბრბომ აიკლო კაცურას პოლიტიკის მომხრე რედაქციები. ერთი რედაქცია დასწვა. მეორე რედაქციაში ბრბოსა და თანამშრომელთა შორის სისხლის მღვრელი შეტაკება მოუხდათ.

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ.

პეტერბურგი. გარდაიცვალა დედოფალ მარიამ თევდორეს ასულის

აი დიმიტრი ყიფიანის პოზიცია, იანოვსკისთან კამათის დროს, ექზარხოსთან ლაპარაკის, თუ დონდუკოვ-კორსაკოვთან მიწერ-მოწერის დროს. მაგრამ დიმ. ყიფიანს მხედველობაში მიღებული არა ქონდა ის გარემოება, რომ სახელმწიფოებრივი ნაციონალიზმი გაბატონებულ ერისა, აუცილებლივ უნდა შეეტაკოს ამ სახელმწიფოში მცხოვრებ სხვა სუსტ ერებს, რომ ეს კანონი და თვისებაა მებრძოლ ნაციონალიზმისა. ხოლო ამ ნაციონალიზის მძვინვარების წინააღმდეგ არსებობს ერთი საშუალება--პატარა ერთა ცხოვრების ჩაყენება განსაზღრულ დაწესებულებათა ჩარჩოში, რომელიც მათ დაფარავდა ძალმომრეობისაგან. ასე რომ ისევ ეროვნულ-უფლებრივი დაწესებულებათა საკითხი იბადება. ამ საკითხის წამოყენების საჭიროება კი არ ეგუებოდა არც იმდროინდელ პოლიტიკურ ვითარებას, არც ქართველ საზოგადოების ეროვნულ შემეცნების განვითარების საფეხურს. ასე რომ დიმიტრი ყიფიანისთვის ლოღიკურად შეუძლებელი იყო დაძლევა იმ წინააღმდეგობისა, რომლის შეუმცნებლობა და შეუგნებლობა მთავარი მოტივია დიმიტრის სიცოცხლის და მოღვაწეობის ტრაგედიისა. მაგრამ ამ ტრაგედიაში სხვა დიდმნიშვნელოვანი მომენტებიც არის, რაიც ჩვენთვის მხოლოდ თანდათან გამოირკვევა, რადგან იმ ამბების მსვლელობაში ბევრი რამ არის მოულოდნელი და ჯერ კიდევ გამოურკვეველი.

როგორც ვსთქვი, 1885 წელს დიდ-მთავრის მიხეილის ყოფნის დროს საქართველოში, დიმიტრი ყიფიანმა შესჩივლა, სუსხიანი დრო დაგვიდგა, აღარ გვენდობიან, გვდევნიან, ჩვენ ენას არ იწყნარებენო და სხვა. დიდ-მთავარს, რასაკვირველია, დაუმშვიდებია დიმიტრი ყიფიანი, ითავად-აზნაურობას გადაეცითო, რომ ხელმწიფე იმპერატორი სრულის ნდობით გიყურებთ და ქართველებს რუსებისაგან არ არჩევსო. „შეატყობინეთ ეს ჩემი სიტყვა ყველასაო“. „როდესაც დაბრუნდა ქუთაისში, მდივანი გრაფი გოლენიშჩევ-კუტუზოვი.

მოსკოვი. მოსკოვის გუბერნიის ქალაქების და მაზრის ერობის წარმომადგენელებმა გამომშვიდობებისას შინაგან საქმეთა მინისტრის ამხანაგს ჯუნკოვსკის ადრესები და ხატები მიართვეს.

ეკატერინოდარი. ნავთის მრეწველთა კრება დაიწყო.

პეტერბურგი. ამურის მხრის გენერალ-გუბერნატორი ჩამოვიდა.

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘ

ლენის რევიზია.

25 იანვარს, მინისტრთა საბჭო განაგრძობს მანუხინის მოხსენების განხილვას, ლენის რევიზიის თაობაზე. ამის გამო შინაგან საქმეთა მინისტრთან 22 იანვარს მისულა ლენის ამხანაგობის დეპუტაცია: გაერგეობის თავმჯდომარე სახელმწიფო საბჭოს წევრი ავდაკოვი და გამგე დირექტორი ინჟენერი გრაუმანი. დეპუტაციამ გააცნო მინისტრს საქმის ვითარება. აუწყა ის ზომები, რის მიღებასაც აპირებს ლენის ამხანაგობა საქმის გასაუმჯობესებლად. მინისტრმა დეპუტაციას აღუთქვა, მინისტრთა საბჭოს დადგენილებას გაუწყებთო.

საეკკლესიო კრება.

22 იანვარს, მოსკოვის მიტროპოლიტ მაკარის თავმჯდომარეობით, მოხდა მორიგი სხდომა საეკკლესიო წინასწარ თათბირისა. სხდომას დაესწრნენ ობერ-პროკუროორი საბლერი და მისი ამხანაგი დამანსკი.

სხდომამ დიდხანს ითათბირა ფინლიანდელ არქიეპისკოპოს სერგეის მიერ წარდგენილ მოხსენების გამო პატრიარქის არჩევის წეს-რიგის თაობაზე.

სერგეის პროექტს წინააღუდგნენ საბლერი და ვოლინის ეპისკოპოსი ანტონი. მათის წინადადებით, საეკკლესიო კრებამ სამი კანდიდატი უნდა აირჩიოს და წარუდგინოს მეფეს დასამტკიცებლად.

უმაღლესი მთავრობა დაამტკიცებს ერთს მადგანს. ამის შემდეგ საეკკლესიო კრება გამოაცხადებს პატრიარქად არჩევას. კრებამ მიანდო ფინ. არხი. სერგეის, თანახმად კრების დადგენილებასა, შეასწოროს თვისი პროექტი და ხელმეორედ შეიმუშავოს ეს საკითხი.

კრებამ სასურველად სცნო გაჰყოს საეპარქიო არქიერები რამდენიმე

ვკითხულობთ ნ. ყიფიანის წერილში „დიმ. ყიფიანის უკანასკნელი დღეები“ დიდი-მთავრის ბძანების აღასრულებლად („შეატყობინეთ ყველასაო“), დიმიტრი ყიფიანმა დასწერა თავისი ნალაპარაკევი, დიდ-მთავრთან გადააწერინა ორასიოდე ეგზემპლიარი და დაურიგა თავადაზნაურებს“. ეს გარემოება ეკლად შეერჭო დონდუკოვ-კორსაკოვს და თავის უფლებით რომ ქედი ვერ მოადრეკინა დიმიტრის, უმაღლეს წრეებს შესჩივლა და დიმიტრი ყიფიანი მავნებელ აგიტატორად დაჭსახა. და არ გასულა დიდი ხანი და დონდუკოვს უკვე ხელში ეჭირი ისეთი ქაღალდი, რომელიც ჭლახავდა დიმიტრი ყიფიანის ღირსებასა. შინაგან საქმეთა მინისტრი სწერდა თ. დონდუკოვს:

მოწყალეო ხელმწიფევ თ. ალექსანდრე მიხეილის ძევ!..

ხელმწიფე იმპერატორმა წაიკითხა თქვენი ბრწყინვალების მოხსენება მის იმპერატორობით აღმატებულების დიდი-მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძის ამა შემოდგომაზე ყოფნის შესახებ კავკასიაში, ბძანა, რომ დიდ-მთავარს სრულიად საფუძვლიანად უთქვამს ქუთ. გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლისათვის, რომ ხელმწიფე იმპერატორი დარწმუნებულია ქართველების ერთგულებაში ტახტისადმი და რომ, თავის მამის და პაპის მსგავსად, არ მოაკლებს მათ თავის წყალობას, და რაკი ეს ასეა, დიდ-მთავარს სრული უფლება ჰქონდა დაევალებინა მისთვის ყველასთვის საყურადღებოდ გადაეცა ეს, მაგრამ დიდი-მთავარის მიერ თქმული სიტყვები სრულიად არ ავალებდნენ ბ-ნ ყიფიანს ჩაწერას იმ სიტყვებისას, რომელნიც კერძო ლაპარაკში იყვნენ გამოთქმულნი ბორჯომში, არ ავალებდნენ ამ სიტყვების წერილობით გავრცელებას და წერილობითი ოფიციალურად გადაცემას დეპუტატთა საკრებულოს კანცელარიაში. ხელმწიფე იმპერატორი, სცნობს რა ბ-ნ ყიფიანის ამგვარ მოქმედებას უადგილოდ, თქვენს ბრწყინვალეობას ავალებს გამოუცხადოს მას შესაფერი გაკიცხვა.

ჯგუფად სინოდის სხდომებზე დასასწრებლად, რათა სინოდში ყოველ წლივ ერთ-ერთი წარმომადგენელი სხვა-და-სხვა ეპარქიებისა მაინც ესწროდეს. დანაწილება გეოგრაფიული იქნება: ჩრდილო-დასავლეთის ეპარქიები ცენტრის ნაწილით და სამხრეთ-აღმოსავლეთისა განაპირა ქვეყნებით.

ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ ᲓᲐ ᲮᲔᲚᲝᲕᲜᲔᲑᲐ

მიხეილ ნანობაშვილის (ცცნაზე დ'არიალის) ჩამოსვლა. ჩვენი თანამემამულე, მომღერალი ნანობაშვილი, რომელიც წარსულ სეზონში ამერიკაში იყო მიწვეული, ტფილისში ჩამოვიდა. უეჭველია სახაზინო თეატრში იმღერებს. გარდა ამისა „ახალს კლუბსა“ და „კრუეოკს“ უთხოვიათ, კონცერტში მიიღოს მონაწილეობა. ბ-ნ ნანობაშვილს მონაწილეობის მიღება აღუთქვამს.

რედაქტორ-გამომცემელი
ა. ᲒᲣᲛᲑᲐᲫᲔ.

ᲒᲐᲛᲝᲡᲐᲓᲔᲒᲘ ᲪᲜᲝᲑᲐ

ᲛᲐᲢᲐᲠᲔᲒᲔᲚᲗᲐ ᲛᲘᲛᲝᲬᲕᲚᲐ

(ᲖᲐᲛᲗᲠᲝᲑᲘᲗ).

15 ოქტომბრიდან.

(დრო აღნიშნულია ტფილისის საათით).

ტფილისიდან გადის.

ბაქოსაკენ: სამგზ.-საბარგო № 8, საღ. 6 წ. 26 წ. **ჩქარი** № 2, დილ. 10 ს. 14 წ. **საფოსტო** № 4, ღამის 12 ს. 36 წ. **სამგზავ.** № 6, ნაშუადღ. 6 ს. 31 წ. **ნარეკი** № 106. საღ. 7 ს. 20 წ.

ბათომისაკენ: სახ. № № 107, დილ. 4 ს 38 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 4 ს. 38 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. 50 წ. **სახ.** № 4, საღ. 9 ს 4 წ. **სახ.** № 11, ღამ. 10 ს. 2 წ

ბაქოსკენ: ნარეკ. № 106, საღ. 7 ს. 26 წ.

ერევანისკენ: სახ.-საბ № 8,7, შუადღ. 1 ს. 6 წ.

ჯულფისკენ: საფ № 4,3, ღამ. 1 ს. 14 წ.

ყარსისკენ: სახ.-საბ. № 6,5, საღ. 8 ს. 10 წ.

ბორჯომისაკენ: სახ. № 9/10 6, ნაშ. 3 ს. 17 წ.

ტფილისში მოდის.

ბაქოდან. ნარეკ. № 107, ღამ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 5, ნაშ. 3 ს. 46 წ. **საფ.** № 3, დილ. 9 ს. **ჩქარ.** № 1, საღ. 9 ს. 10 წ. **სახ.-საბ.** № 7, დილ 11 ს. 55 წ.

ბათომიდან: სახ № 12, დილ. 8 ს. 50 წ. **საფ.** № 4, ღამ. 11 ს. 32 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 56 წ. **ნარეკ.** № 106, დილ. 5 ს. 15 წ.

ერევნიდან: ს ხ.-საბ. № 83,7, საღ. 5 ს 28 წ

ყარსიდან: სახ.-საბ. № 65, ნაშ. 1 ს. 28 წ.

ჯულფიდან: სახ. № 43, დილ. 8 ს.

ბორჯომიდან: სახალ. № 9/10 6, დილ. 11 ს. 22 წ.

მიხაილოვიდან სურამში სახ.-საბარგ. № 61, ღამ. 2 ს. 18 წ. **სახ.-საბ** № 63, დილ. 5 ს. 30 წ. **სახ.-საბ** № 65, ნაშ. 12 ს. 48 წ. **სახ.-საბ.** № 67, ნაშ. 3 ს. 13 წ. **სახ.-საბ.** № 69, საღ. 7 ს. 53 წ. **სახ.-საბ** № 71, საღ. 9 ს. 20 წ.

სურამ.-დან მიხაილოვში: სახ.-საბარ. № 60, ღამ. 1 ს. 22 წ. **სახ.-საბ.** № 62, დილ. 4 ს. 38 წ. **სახ.-საბ.** № 64, დილ. 7 ს. 8 წ. **სახ.-საბ.** № 66, ნაშ. 1 ს. 15 წ. **სახ.-საბ.**, № 68, საღ. 6 ს. 38 წ. **სახ .საბ.** № 70, საღ. 8 ს. 26 წ.

ქუთაისიდან რიონში: სახ. № 77 დილ. 5 ს. 28 წ. **სახ.** № 79, დილ. 10 ს. 14 წ. **სახ.** 1, ნაშ. 2 ს. 3 წ. **სახ.** № 83, ნაშ. 6 ს. 8 წ. **სახ.** № 85, ღამ. 11 ს. 58 წ.

რიონიდან ქუთაისს: სახ. № 76, დილ. 6 ს. 5 წ. **სახ** № 78, დილ. 11 ს. 2 წ. **სახალ.** № 80, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** 82, საღ. 6 ს. 55 წ. **სახ** № 84, ღამ. 1 ს. 58 წ.

ქუთაისიდან შორაპანს: სახალხო № 29/30, ნაშ. 5 ს. 23 წ.

შორაპნიდან ქუთაისს სახ № 27/28, დილ. 8 ს. 30 წ.

ფოთიდან სამტრედ. და ქუთაისს: სახ. № 26, დილ. 6 ს. 6 წ. **სახ.** № 4 II, დილ. 11 ს. 9 წ. **სახ.** № 6, საღ. 5 ს. 1 წ. **სახ** № 8 II, საღამ. 9 ს. 10 წ.

სამტრედიიდან ფოთში: სახ. № 3 II შუადღ. 1 ს. 5 წ. **სახ.** № 7 II. საღ 7 ს. 24 წ. **სახ.** № 5 II. საღ. 7 ს. 59 წ. **სახ.** № 25 II ნაშ. 6 ს. 18 წ.

ბაათუმ.-დან ქობულეთისა და ნატანებში: სახ. № 18, ნაშ. 11 ს. 13 ს. **სახ** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **საფ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ქობულეთ.-დან ბათომს: სახ. № 13, დილ. 7 ს. 4 წ. **სახ.** № 15, ღამ. 12 ს. 23 წ. **სახალხ.** № 17, ნაშ. 5 ს. 47 წ.

ნატანებიდან ბათომს: სახ № 17, ნაშუად. 5 ს. 20 წ.

ბათუმიდან ქობულეთში. სახ. № 18, ღამ. 11 ს. 13 წ. **სახ.** № 14, დილ. 5 ს. 43 წ. **სახ.** № 16, ნაშ. 2 ს. 58 წ.

ბათომიდან ნატანებს: სახ. № 16, ნაშუადღ. 4 ს. 24 წ.

მიხაილოვ.-დან ბორჯომს. სახ. № 46, ნაშ. 3 ს. 8 წ. **სახ.** № 65, საღ. 9 ს. 14 წ. **სახ.** № 86, დილ. 5 ს. 25 წ.

ბორჯომ.-დან მიხაილოვში: სახ. № 36, ნაშ. 12 ს. 35 წ. **სახ.** № 55, დილ. 5 ს. 58 წ. **სახ** № 76, ღამ. 12 ს. 41 წ.

პირდაპირი მიმოსვლა

გადაუჯდომლად.

1) **ბათომიდან პეტერბურგამდე** გაივლის ნიკიტოვკას, კურსკს, მოსკოვს, არის ერთი მიქსტო-ვაგონი I—II კლასისა და 1—მესამე კლასის, მატარებლების №№ 1/11 და 2/12. ყველა ბილეთები პლაცკარტებით.

2) **ბათომიდან მოსკოვამდე.** გაივლის კოზლოვს და რიაზანს; 1 ვაგონი პირვ. კლასისა, 1 მეორისა და 3—მესამისა, მატარებლები №№ 5 და 6. 1 და II კლასი და მესამე კლასის ერთ ვაგონში ბილეთები პლაცკარტითაა, ხოლო მესამე კლასის ორ ვაგონში უპლაცკარტოდ.

3) **ტფილისიდან როსტოვამდე** ერთი ვაგონი 1/II კლასისა, ერთიც მესამე კლასისა, მატარებელთა ნომრები 1 და 2.

4) **ტფილისიდან ჯულფა-ერევნისკენ** ერთი ვაგონი 1/II კლ. და ერთიც მე-III კლასს. მატარებლის ნომრები 3 და 4.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

დ. ᲖᲔᲡᲢᲐᲤᲝᲜᲨᲘ

ᲔᲥᲘᲛᲘ კბილისა ბაბილინა ᲪᲮᲐᲓᲐᲫᲔ

იღებს ავადმყოფებს დღისით 9—3 ს. საღამოთი 5—7 ს. ასათიანის სახლში, საყდართან. 19

ᲔᲥᲘᲛ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡ

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

დაარსებულია 1880 წელს.

(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ).

ავადმყოფების მიღება ყოველ დღე გარდა კვირისა.

ᲓᲘᲚᲘᲗ:

„606“ ᲓᲐ „914“

11—12 ს. ᲨᲔᲛᲨᲔᲚᲐᲙᲣᲠᲔᲑᲐ ᲙᲝᲜᲡᲣᲚᲢᲐᲪᲘᲣᲠᲐᲓ.

ᲛᲘᲜᲘᲭᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ № 12 ᲡᲢᲐᲛᲑᲐ „ᲨᲠᲝᲛᲐ“

ᲤᲢᲘᲚᲘᲡᲘ ᲛᲣᲮᲠᲐᲜᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ № 2.

ᲧᲝᲕᲔᲚᲜᲐᲘᲠᲘ: ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠᲘ ᲓᲐ ᲞᲔᲢᲔᲠᲑ.

ᲛᲔᲮᲔᲜᲘᲙᲣᲠᲘ ᲜᲐᲬᲐᲠᲛᲝᲔᲑᲘ. 30.

ᲛᲣᲮᲠᲐᲜᲘᲡ ᲙᲔᲠᲫᲝ ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ

ᲡᲐᲬᲧᲝᲚᲘ ᲙᲠᲐᲝᲢᲔᲑᲘᲗ.

19 თებერვლის ქუჩა, იგივე რიყე, № 48, ახალ მუხრ. ხიდის პირდაპირ, **ტელეფ. № 378.** დასაწყოლად ავადმყოფნი მიიღებიან ყოველ დროს, ხოლო გასასინჯად ფეხზე მოსიარულე ავადმყოფნი მიიღებიან დანიშნულ დროზე შემდეგ

	ᲔᲥᲘᲛᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲔᲠ:	ᲓᲘᲚᲘᲗ:
შინაგანი ნეიროლებანი, ბავშვთა და მოზრდილ.	**ᲡᲞᲔᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲘ Გ. Მ.**	$8^1/_2$—$9^1/_2$ ს.
	ᲒᲐᲖᲐᲒᲛᲘᲡᲢᲘ Ა. Ა.	10—11 ს.
	ᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ Ა. Პ.	11—12 ს.
	ᲐᲑᲐᲙᲔᲚᲘᲐ Ი. Კ.	12—1 ს.
	ᲦᲚᲦᲚᲝᲒᲔᲠᲘᲫᲔ Გ. Მ.	$12^1/_2$—$1^1/_2$ ს.
საშინაურო სადოქტორო ფეხზე ავადმყოფნი:	**ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲐᲜᲘ Ა. Ი.**	11—12 ს.
	ᲛᲔᲚᲙᲝᲜᲘᲐᲜᲘ Გ. Ა.	12—1 ს.
	ᲯᲐᲨᲘ Ი. Ი.	$9^1/_2$—$10^1/_2$ ს.
საშინაურო ფეხზე ავადმყოფნი: ტაქტ. ტანჯ.	**ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲐᲜᲘ Ა. Ი.**	11—12 ს.
ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲜᲔᲘᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ.	**ᲔᲥᲘᲛᲘ-ᲥᲐᲚᲘ ᲡᲐᲣᲫᲕᲐᲠᲔᲚᲘᲫᲔ Დ. Გ.**	11—12 ს.
	ᲦᲚᲦᲚᲝᲒᲔᲠᲘᲫᲔ	$12^1/_2$—$1^1/_2$ ს.
ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲜᲔᲘᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ.	**ᲨᲢᲠᲔᲘᲮᲔᲠᲘ Მ. Ა.**	12 $12^1/_2$ ს.
ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘ ᲜᲔᲘᲠᲝᲚᲝᲒᲘᲐ.	**ᲨᲐᲙᲔᲚᲜᲘᲙᲝᲕᲘ Გ. Ი.**	$1^1/_2$—$2^1/_2$ ს.

ფასი გასინჯვისა 50 კ. საწოლი კრაოტი 3 მან. დღეში, ცალკე ოთახი 5 მან. ოპერაციები მორიგეებით. **შეშხაპუნება წამლებისა „606“** და **„914“** (ყვავილი) აცრა, ელექტრონით წამლობა, ძიძის გაბინჯვა, დაბალი (მასაჟი), მოწმობის შედგენა და სხვა, შეღავათიანი ხელფასურით. 1581

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲝᲑᲐ

ამით აცხადებს, რომ **თებერვლის 5-ს,** შუადღის 12 საათზე დანიშნულია

ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲕᲐᲭᲠᲝᲑᲐ

ქალაქის სხვა და სხვა ნაწილში

ფეხსაცმელების საწმენდ ადგილების ᲘᲯᲐᲠᲘᲗ ᲒᲐᲡᲐᲪᲔᲛᲐᲓ.

ასეთ ადგილების სიისა და საიჯარო პირობების განხილვა შეიძლება ქალაქის გამგეობის საიჯარო განყოფილებაში, ყოველ დღე, კვირა-უქმის გარდა. 1041

ᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲒᲣᲚᲘ

სპეციალისტი საადგილ.-მამულო და საგლეხო საქმეთა ის ყოველ დარგისა

ᲙᲘᲡᲠᲣᲚᲝᲑᲡ

სანადელო მიწების გამოსასყიდ საქმის მომზადებას 1912 წლის ახალ კანონის მიხედვით, „უსტავნი ღრამოტაზე“ დამყარებულ წარმოებას, როგორიც არის სანადელო მიწების მიჯნების „ესწორ-მასწორობის ხედმიწევნით შესწორება, ახოს გაჭრა, საქონლის სასმელი აუზები, სარწყავი არხები და სხვა. სადაო მიწები, მიწების მომატების ალქმეების წარმოება გართულებულ და დახლართულ საქმეებისა აღნიშნულ დარგებში, როგორც მემამულეებთან ისე იმ მოსახლეობასთან, ვისგანაც მიწები უნდა იყოს გამო ყიდული. დაწვრილებითი გარჩევა ასეთ საქმეებისა და მათი წარმოება სათანადო დაწესებულებებში პირადად კავკასიასა და პეტერბურგში. საერთო ხასიათის საქმეთა და შუამდგომლობათა წარმოება. აგრედვე შუამდგომლობანი პენსიის დანიშვნისა და მეურნეობის გასაუმჯობესებლად სესხის მიღებისა. **მიღება ყოველ დღე,** დილის 8—9-ნახევარ საათამდე და საღამოს 5—9 საათამდე კვირა-უქმე დღით კი დილის 9 საათიდან 3 ს. დე და საღ. 5—7 ს.

მისამართი: ტფილისი, სოლოლაკი, ნოვობებუთოვის ქ. სახლი № 5, ბინა 2. 43

— გამოსულია და იყიდება —

Ნ. ᲖᲘᲣᲙᲐᲕᲘᲚᲘᲡ

ᲞᲘᲔᲡᲐ **„ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲝᲑᲐ“,** დრამა 4 მოქმედებ. ფასი 30 კაპ.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲣᲚᲘᲐ ᲓᲐ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

Ი. ᲒᲔᲓᲔᲕᲐᲜᲘᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲞᲘᲔᲡᲐ

„ᲒᲐᲛᲪᲔᲛᲘ“

დრამა 3 მოქმედ. ფასი 25 კ.

Კ. Შ. ᲬᲔᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮ. ᲒᲐᲛ ᲡᲐᲮᲝᲒ. ᲬᲘᲒᲜᲘᲡ ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐᲨᲘ

ᲘᲡᲧᲘᲓᲔᲑᲐ ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲞᲝᲔᲢᲔᲑᲘᲡ ᲞᲝᲔᲛᲔᲑᲘ ᲓᲐ ᲚᲔᲥᲡᲘᲔᲑᲘ:

აბაშიძე გრ. . . . . ფ. 60 კ.	თამარიანი, გუგუნავასი . . . . 50 „
ბარათაშვილი ნ. . . . . „ 40 „	ორბელიანი ვახტ. . . . . 60 „
ბესიკი. სიტყვ.-კაზმ. საზ. გამ. 1 მ.—	ორბელიანი გრ. რჩეული ლექს. . . . . 20 „
გურამიშვილი დ. „დავითიანი“ 1 მ.—	სილოვანის ლექსები 1878—1894. . . 50 „
გურიელი მამია . . . . . 1 მ.—	ცისკარი. რუხაძის ლექსები . . 25 „
განდეგილის ლექსებ. . . . . — 50 „	შანშიაშვილი. შვების თავადი . 60 „
დუტუ მეგრელი წ. I ლექსებ. 70 „	ჭავჭავაძე ალ. ლექსები . . . . 30 „
ერისთავი რაფ. წ. I . . . . 1 მ.—	ჭავჭავაძე ილ. . . . . 27 „
ევდოშვილი, ლექსები და პოემები . . . . 60 „	წერეთელი აკაკი ტ. I . . . 1 მ.—
ვაჟა-ფშაველა . . . . . 1 მ.—	— — ტ. II . . . 1 მ.—
ვეფხის ტყაოსანი ქართველი-შვილის გამოც. 10 მ. 65 „	— —ჩემი ნაწერ. ტ. I 75 „
„ „ ქ. შ. წ. კ. ს. გამ. 60 „	— — იგავ-არაკნი . 50 „

ᲐᲓᲠᲔᲡᲘ: Тифлисъ О-ва распр. гр. мотности сред. гр. нас. 1141

ᲛᲘᲦᲘᲚᲘᲗ ᲡᲐᲣᲙᲔᲗᲔᲡᲝ ᲒᲔᲛᲝᲡ ᲛᲐᲠᲙᲕᲚᲝᲕᲐᲜᲘ,

ᲥᲕᲘᲠᲘᲗᲘᲡ (ᲙᲔᲢᲝᲕ.) **ᲖᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ,**

ᲗᲔᲕᲖᲘᲡ ᲛᲠᲔᲬᲕᲔᲚᲘᲜᲘ

ᲫᲛ. ᲙᲔᲒᲕᲔᲚᲝᲕᲔᲑᲘ.

ᲞᲣᲨᲙᲘᲜᲘᲡ Ქ., ᲡᲐᲙᲣᲗᲐᲠᲘ Ბ. № 9.

ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲜᲘ № 712.

1131

ᲒᲐᲛᲝᲡᲣᲚᲘ ᲓᲐ ᲘᲧᲘᲓᲔᲑᲐ

ᲗᲘᲤᲚᲘᲡᲘᲡ ᲛᲝᲮᲣᲠᲜᲘᲡ ᲥᲣᲩᲐ № 12 ᲡᲢᲐᲛᲑᲐ „ᲨᲠᲝᲛᲐ“

ᲤᲔᲮᲡᲐᲪᲛᲔᲚᲔᲑᲘ

ᲗᲝᲛᲐ Დ. ᲯᲐᲜᲣᲐᲠᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ

ᲛᲐᲦᲐᲖᲘᲐ-ᲡᲐᲮᲔᲚᲝᲡᲜᲝᲨᲘ.

ᲒᲐᲛᲝᲪᲔᲣᲚᲘ ᲥᲔᲠᲩᲘᲡ ᲡᲘᲚᲘᲝᲢᲙᲔᲑᲘ,

და ყოველგვარი

ᲙᲝᲜᲡᲔᲠᲕᲔᲑᲘ.

მოგვდის მუდამ დღე საკუთარი სამრეწველოდან ახალი თევზი, ხიზილალა, (ჟიტკა), ორაგული, თარი, ტარაღანა, ლოქო და სხვა. და აგრეთვე ყოველ დროს იყიდება მაღაზიაში **მოხარშული დოში, ზურგიელი,** და ყოველგვარი

ᲨᲐᲕᲘ ᲮᲘᲖᲘᲚᲐᲚᲐ